

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

5 €

octubre - novembre - desembre 2010

núm. 136

Sindicat de Treballadores i Treballadors-Intersindical de les Illes Balears STEI-i

PER L'ENSENYAMENT,

LA FORÇA NECESSÀRIA

Sibil·la del Santuari de Lluç. © Donata Murray

La Sibil·la

CANDIDATA A
PATRIMONI
DE LA HUMANITAT
PER LA UNESCO

Col·labora-hi!

La UNESCO ha seleccionat el cant de la Sibil·la de Mallorca com un dels béns que opten a formar part de la llista mundial del patrimoni immaterial de la humanitat. Per aconseguir-ho, cal que totes les persones que en gaudim, l'escoltam, la cantam o participam en aquest acte hi donem el nostre suport amb la signatura.

Pots sumar-te a aquesta iniciativa al web

www.conselldemallorca.net/unesco

La teva adhesió pot fer que es reconegui universalment el patrimoni de Mallorca.

Bisbat de Mallorca

S
la Sibil·la
CANDIDATA A
PATRIMONI
DE LA HUMANITAT
PER LA UNESCO

Editorial	5
Retalls, crisi i ensenyament públic	6
M. Antònia Font Gelabert	
L'escola pública en el punt de mira	8
Montserrat Nadal	
La doble xarxa i la seva evolució cap al classisme i a un sistema elitista i discriminatori	10
Paulí Aguiló	
Des de la realitat de les xarxes educatives de l'Estat a la dignificació del professorat	12
M. Neus Santaner	
L'èxit del sindicat o la desmobilització	15
Cosme Orell	
Alguns temes per a parlar de l'ensenyament secundari	17
Josep Coll i Amengual	
Mou-te amb L'STEI-i	21
Caterina Sánchez	
L'escola pública, un far per a navegants	22
Jordi Poquet	
La tasca sindical, una feina motivadora	25
Catalina Vanrell Berga	
Una tasca àrdua, però compensadora	27
Lluís Segura Gelabert	
Lluita i reivindicació continua per les millores socials i laborals	29
Antònia Albertí	
En el sector de l'educació hi ha molta feina a fer	31
Margalida Cañellas	
El reflex de les arts en l'educació	32
Astrid Colomar Gelabert	
I ara hem d'evitar la fi del món?	34
Josep Coll i Amengual	
Secretaria territorial de l'STEI-i Menorca	36
Francesc Cardona Natta	
Plataforma en defensa de la FP a Menorca	37
STEI-i Menorca	
Onofre Martí, un referent de l'STEI-i a Menorca	39
Maria Camps	
Alfonso Herrero, impulsor de l'STEI-i a Eivissa	42
Edelmiro Fernández	
Quatre anys treballant per millorar l'ensenyament públic a Eivissa i Formentera	44
STEI-i Pitiüses	
L'STEI-i, un sindicat que treballa pels drets de les dones	49
Àngels Cardona	
Crònica de les Jornades d'Ensenyament Públic "Treballam el present, construïm el futur"	52
Joan Lladonet i Escales	
El plurilingüisme: un camp que s'obre camí	53
Virgínia Rosselló Lozano	

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears

EDITA:

Sindicat de Treballadores i Treballadors Intersindical de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma

Tel. 971 90 16 00

Fax. 971 90 35 35

Pàg. Web: www.stei-i.org

E-mail:

mallorca@stei-i.org

llevant@stei-i.org

inca@stei-i.org

soller@stei-i.org

menorca@stei-i.org

eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ I REDACCIÓ:

Francesc Xavier Alomar Novila

Gabriel Caldentey Ramos

Maria Camps Sintes

Francesc Cardona Natta

M. Antònia Font Gelabert

Tomàs Martínez Miró

Pere Polo Fernández

Joana Tur Planells

COORDINACIÓ:

Joan Lladonet

S'agraeix la col·laboració de les autores i dels autors dels articles.

MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ I IMPRESSIÓ:

Antoni Martínez

Escola de Formació en
Mitjans Didàctics.

C/ Marià Canals, 13

07005 Palma

Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58

07004 Palma

Tel. 971 90 16 00

FOTO DE LA PORTADA:

Miquel Àngel Dora

FOTOS:

STEI-i Mallorca

STEI-i Menorca

STEI-i Pitiüses

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió de les seves autores i dels seus autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77

ISSN: 1133-052X

índex

Novetats Educació 2010

HISTÒRIA I POLÍTICA EDUCATIVA

COMAS, Francesca
OLIVER, Jaume (coords)
*Escola Annexa, L'175 anys de formació
pràctica de mestres a les Illes Balears.*
2010, 24 €

MENOR, Manuel
MOREIRO, Lulián
*Reforma experimental de las enseñanzas
medias. (1983-1987) Crónica de una ilusión.*
2010, 301 p., 20 €

ORGANITZACIÓ ESCOLAR

ALBADAKEJO, Marta
*Cómo decirlo. Entrevistas eficaces en el
ámbito educativo.*
2010, 18 €

AREA, M. - PARCERISA, A. -
RODRÍGUEZ, J. (coords)
*Materiales y recursos didácticos en contextos
comunitarios.*
2010, 288 p., 17 €

MULTILINGÜISME

SOLÉ, Anna
*Multilingües desde la cuna. Educar a los
hijos en varios idiomas.*
2010, 155 p., 16 €

LOGOPÈDIA

BORREGÓN, Santos
*Trastornos de la articulación.
Exploración, prevención, diagnóstico y
tratamiento. LÁMINAS.*
2010, 7 €

BORREGÓN, Santos
*Trastornos de la articulación.
Exploración, prevención, diagnóstico y
tratamiento.*
2010, (Libro + cuaderno de exploración)
24,60 €

PENSAMENT

MÈLICH, Joan-Carles
BOIXADER, Agnès (coords)
*Marges de la moral, Els. Una mirada ètica
a l'educació.*
2010, 14,50 €

PSICOLOGIA EVOLUTIVA

CRSITOBAL, C.
FORNÓS, A.
I altres.
*Atención temprana, La. Un compromiso con
la infancia y sus familias.*
2010, 25 €

INFÀNCIA I FAMÍLIA

PÉREZ, Petra (dira.)
*Infancia y familias. Valores y estilo de
educación (6-14 años)*
2010, 20 €

REVISTES

TEXTOS, 55. *La educación literaria en el
bachillerato.*
2010, 22,30 €

ESCOLA DE PARES

CARDONA, Victòria
*Qui mana aquí?
Els fills necessiten llibertat i autoritat.*
2010, 150 p., 18 €

TAYLOR, John F.
*Guía de supervivencia para niños
hiperactivos.*
2010, 12,90 €

ORIENTACIÓ ESCOLAR I TUTORIA

BILBAO, María
GARCÍA, R.A.
I altres.
Recursos para tutoría. Contine CD.
2010, 125 p., 16,50 €

EDUCACIÓ SOCIAL

GARCÍA - VALIÑO, I.
*Educar a la pantera. Comprender y corregir
la conducta antisocial de los más jóvenes.*
2010, 344 p., 20,90 €

DIDÀCTICA

SÁNCHEZ SÁINZ, M.
*Cómo educar en la diversidad afectivo-
sexual en los centros escolares. Orientaciones
prácticas para la ESO.*

EDUCACIÓ ESPECIAL

BUCKLEY, F.Y S.
BIRD, GILLIAN
SACKS, BEN
*Desarrollo de habilidades numéricas y
motoras para los alumnos con síndrome de
Down y acceso a las tecnologías de la
información.*
2009, 228 p., 30 €

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

BALLE, Magdalena
BURGUERA, Ana
*Media and Multicultural Education. Having
fun with key competences.
(+ CD)*
2009, 94 p., 15 €

editorial

El neoliberalisme contra l'ensenyament públic

Existeix una flagrant contradicció entre el discurs socialdemòcrata del president Zapatero i les polítiques que el seu Govern aplica. Assegura que la darrera cosa que farà un partit socialista és retallar drets socials, i, en canvi posa en marxa polítiques neoliberals, que no sols suposen un retall dels drets socials, sinó també dels laborals. El mes de maig de 2010 es recordarà com una data funesta per als treballadors i treballadores de l'Estat espanyol, s'ha fet un gir de 360°. L'aplicació accelerada del pla d'ajustament del dèficit públic no és equitativa: es redueixen en un 5% els salaris dels empleats públics i els dels funcionaris, es congelen les pensions, es retallen les prestacions de l'estat del benestar, es redueixen dràsticament les inversions públiques, es redueixen quantitativament les ajudes a la cooperació internacional, en definitiva, es carrega el pes de la crisi sobre els treballadors i les treballadores i el sector més dèbil de la societat i s'afebleix més el precari estat del benestar que s'havia aconseguit després d'anys de lluita i reivindicacions. També s'anuncia un enduriment de les condicions per poder gaudir de la jubilació (augmenten el còmput d'anys per calcular-la, eleven l'edat dels 65 als 67 anys...).

El neoliberalisme és la ideologia dels defensors del capitalisme. Si els organismes encarregats de defensar aquest sistema econòmic són els que dicten les polítiques que han de fer els governs dels països occidentals, és completament normal que no potenciïn polítiques que facin pagar més impostos als qui més tenen, és a dir, als qui posseeixen grans patrimonis i grans fortunes. Es posa en pràctica l'augment de l'IVA del 16 al 18%, impost indirecte que suposa una política regressiva, puix que suposa que tothom paga igual, tant els que tenen més com els que tenen menys, i en canvi no s'augmenten els impostos directes, els més justs, perquè serien els que es posarien sobre les rendes i els patrimonis.

El sistema econòmic que ens ha portat la crisi més gran dels darrers segles, i encara no saben fins on pot arribar, és aquell que protegeix les grans fortunes, que tenen diferents estratègies per eludir el pagament d'impost com pot ser el cas de les SICAV (Societats d'Inversió de Capital Variable), que són societats que permeten grans inversions col·lectives i que tributen l'1%. Això fa que sigui un dels sistemes més utilitzats per les persones que tenen grans capitals; i, en canvi, no es posa en marxa una taxa o impost similar a la que va proposar Tobin, que pretenia posar un impost als fluxos de capitals de tot el món, quan es fa un canvi de divises.

Els retalls també els ha aplicat el Govern autonòmic, tant en els pressuposts del 2010 (que ja han afectat educació, sanitat..., quan va ser suspesa l'aplicació d'acords) com ara per la translació dels retalls del Govern central. A més a més, ens trobam amb una frenada a l'autogovern de les Comunitats Autònomes que implica un retrocés en la sobirania dels territoris, com és el cas de la retallada del TC a l'Estatut de Catalunya, que suposa una involució política, a més d'econòmica, igual passa amb la reforma laboral que fomenta uns acomiadaments més fàcils i barats, al mateix temps que s'enforteix el poder dels empresaris. Aquesta reforma suposa un retall als drets socials i afebleix la negociació col·lectiva. S'aprofita tot aquest desgavell per desprestigiar les organitzacions sindicals, que al marge dels errors que hagin pogut cometre les unes o les altres, han lluitat per defensar l'estat del benestar, els drets socials i els laborals. El pensament neoconservador amb el suport dels poders econòmics pretén debilitar i desprestigiar el sindicalisme, perquè és una força de resistència contra aquestes polítiques neoliberals. És en aquests moments en què es vol sotmetre el sindicalisme que sindicats com l'STEI hem apostat per la unitat d'acció, perquè els treballadors i les treballadores lluitin per recobrar els drets socials i laborals, i per aprofundir en polítiques que enforteixin l'estat del benestar.

Retalls, crisi i ensenyament públic

M. Antònia Font Gelabert,
secretària d'Ensenyament Públic de l'STEI-i

El Govern de Madrid, per decret, imposa uns retalls que no han estat negociats amb cap sindicat. L'entramat és gros. Es veu que el sector financer i les grans empreses amb interessos econòmics i especulatius, ajudats per alguns mitjans de comunicació que tenen sota el seu control, són els que dirigeixen els moviments de la classe política, els que els marquen l'agenda i els escriuen els discursos.

S'ha decretat un retall dels sous dels empleats públics que, en el cas del cos de mestres i de formació professional suposa una reducció al voltant d'un 5,5% i al cos de secundària i al professorat universitari suposa una reducció al voltant d'un 7%. També hi ha una congelació de les pensions de jubilació, restriccions a les jubilacions anticipades i eliminació del xec nadó; també per decret les comunitats autònomes hauran de reduir 1.200 milions d'euros de les seves despeses habituals.

La nostra Comunitat hi sortirà perjudicada doblement. Ja som la comunitat sotmesa a més espoli fiscal. De tot el que pagam en impostos, IVA i altres tributs, se'n van cap a Madrid més de 3.000 milions d'euros que no tornen per cap via. L'ensenyament públic necessita noves infraestructures, millores de personal, ampliació de l'oferta de formació professional i d'adults, reducció de ràtios per atacar el fracàs escolar, millores per al règim especial i tantes altres coses per a les quals necessitam un finançament just. Per eixugar el deute, hi deu haver fórmules que tinguin en compte l'equitat i que la nostra Comunitat que ja sofreix un considerable espoli fiscal no hagi de contribuir ara de la mateixa manera que les altres a sortir de la crisi.

Per altra part, l'evolució del deute a les Illes Balears és molt gran. Si comparam dades veurem que el

“...el deute que va contreure el Partit Popular a l'anterior legislatura, obres faraòniques i mal pressupostades, presumpte malbaratament de diners públics...”

1996 es devien 602 euros per habitant, però el 2008 ja eren 2.728 euros. Molt més que cap altra comunitat de l'Estat. Dins aquest deute per habitant hi hem de comptar el deute que va contreure el Partit Popular a l'anterior legislatura, obres faraòniques i mal pressupostades, presumpte malbaratament de diners públics, nombrosos casos de presumpta corrupció ara encara als jutjats i unes quantes condemnes.

A més, els empleats públics hem tengut el sou congelat durant alguns anys, no tenim clàusula de revisió salarial, ens pugen poc el sou i per davall de l'IPC; fa anys que acumulam pèrdues en el poder adquisitiu. Ara volen arreglar la situació a costa dels nostres sous. Darrere el retall del sou als empleats públics, les patronals comencen a apuntar que si l'Estat retalla el sou als seus treballadors, els empresaris també poden retallar el sou als seus empleats i també demanen una reforma laboral regressiva que implicarà abaratir l'acomiadament, la reducció dels drets dels treballadors i restriccions a la negociació col·lectiva.

L'STEI-i treballa per fer veure a la població en general com i de quina manera avança el neoliberalisme o capitalisme sense complexos. El capitalisme avança en molts fronts al mateix temps. En primer lloc, cerca la manera d'acumular guanys de forma il·limitada a base del consum del territori, sobreexplotació dels recursos naturals, generalització de les privatitzacions, incentivació del consum de forma desmesurada, creixement de l'economia

sense límits, implantació d'empreses a països on no hi ha forces sindicals que defensin els drets de la classe treballadora. En segon lloc, fomenta el descrèdit de les forces sindicals en països on aquestes organitzacions hi tenen implantació; volen posar distància entre els treballadors i les organitzacions que els representen. I en tercer lloc, es promou l'individualisme, tant en el món laboral com en el social i personal. Ja es veu que tot això no pot ser! Mentrestant ens trobam amb moltíssima gent al planeta que es mor de fam, migracions, pobresa, exclusió social, marginació... Fa falta justícia social.

Ja fa estona que l'STEI-i informa al col·lectiu docent que es desenvolupen polítiques educatives amb les quals el nostre sindicat no hi està d'acord. Privatitzacions, pèrdua de competències per part del consell escolar, falsa autonomia de centres, augment de la competitivitat, intents d'introduir criteris de funcionament i organització de l'empresa privada dins els centres públics, així com l'establiment de fórmules de competitivitat i individualisme entre el professorat en comptes de promocionar la cohesió dels claustres i la feina en equip. Nosaltres entenem que la baixada de sous que patim ara és una passa més dins aquest conjunt de fets enumerats.

Els empleats públics som treballadors i treballadores, i tot aquest col·lectiu, tant els qui feim feina per l'Estat com els qui feim feina per l'empresa privada, hem d'exigir als poders públics que la crisi la paguin els qui l'han creada. Els treballadors no han causat la crisi i no l'han de pagar. Aquesta seria una solidaritat mal entesa, seria badar i deixar-se prendre el pèl. No podem deixar avançar ni una passa més el neoliberalisme.

És cert que hi ha crisi, però no ens n'han explicat ben bé les causes. Algú no ha fet bé la seva feina. Ja fa estona que s'hauria d'haver controlat l'especulació, s'hauria d'haver diversificat l'economia, el Govern hauria d'haver aturat els peus als qui volen continuar enriquint-se a costa

d'empobrir la majoria social i accentuar encara més les diferències entre els rics i els pobres. Els causants de la crisi, allò que en deim "els mercats, el món financer, les grans empreses que actuen en un món globalitzat" deuen tenir noms i llinatges. Volem saber què ha passat i quina és la manera de sortir-nos-en i que les pressions econòmiques deixin de dominar la vida de les persones i deixin de condicionar l'acció política dels governants elegits a les urnes. Algú ha de començar a parlar clar. Necessitam polítics valents i que sàpiguen cap on anam, no com el portaveu del PP que, en seu parlamentària, a principi de juny, va proposar com a mesures per reduir el dèficit, l'eliminació de les llistes d'interins i l'augment del nombre d'alumnat per aula, unes mesures contràries a l'augment de l'èxit escolar i a la qualitat de l'ensenyament públic.

L'equip de persones d'ensenyament públic, alliberades de l'STEI-i, us convidam a fer pinya. Ha arribat el moment de fer feina junts, veure'ns de més a prop, i us convidam a participar a les assemblees que farem als centres docents per a pensar i decidir entre tots i totes les mesures que podem emprendre davant aquests retalls, que segurament no acabaran aquí i que de cada vegada poden ser més grans. Hem de continuar treballant, ara més que mai, per promoure un canvi de model econòmic i social. □

L'escola pública en el punt de mira

Montserrat Nadal,
membre de l'STEI-i

Són diversos els territoris de l'Estat espanyol on la llarga mà del neoliberalisme més rampant ha començat a atacar els fonaments més importants per a la pervivència del model d'escola pública; en concret m'estic referint a tres comunitats autònomes governades pel Partit Socialista: Andalusia, Astúries i Catalunya.

Cal que tinguem en compte que l'elaboració de les lleis que posen contra les cordes els principis més elementals d'un sistema educatiu al servei de la formació de les persones -sigui quin sigui el seu nivell de renda-, de la compensació de les desigualtats i d'una educació integral que no respongui al dictat dels gurús de l'economia especulativa no ha sorgit del no res, ni neix per generació espontània.

Fa un bon grapat d'anys que els cappares més voraçs del neoliberalisme han vist en els serveis públics el tros de pastís més golafre, la peça més desitjada a la qual clavar les urpes en un mercat mundial on no hi ha límits en la cursa d'obtenir els rendiments més sucosos, costi el que costi. Tant els és si el cost mediambiental que se'n derivi esdevindrà irreversible, o si la fractura social que en resulta no fa més que engrandir l'abisme que separa els països enriquits i els que són condemnats sense remei al pou de la misèria més absoluta. D'aquesta manera assistim a l'enderrocament més sagnant que l'estat del benestar ha patit al llarg dels darrers vint anys: cal fer dels serveis bàsics de la ciutadania -això és sanitat, educació i serveis socials, entre d'altres- un negoci més, res es pot escapar de la il·lògica visió del món que els grans grups financers tenen.

La seqüència dels fets que podem esperar de tot plegat posa davant dels nostres ulls una pel·lícula d'una factura més que detestable: l'educació acaba al servei de les empreses, el diner públic passa a ser gestionat cada vegada més en mans d'empreses privades, els continguts curriculars d'allò que els alumnes han d'aprendre mimetitza i reproduceix amb una subordinació aclaparadora el que els

mercats prescriuen, i els falsos profetes del nou desordre mundial pontifiquen des de les seves poltrones que l'ensenyament ha d'estar al servei de l'economia. Així, doncs, veim que l'educació es pot arribar a convertir en una inversió personal, a la qual podrà aspirar qui tingui una renda més aviat ben dotada, en lloc d'un dret universal que havia d'estar a l'abast de tothom.

A l'Estat espanyol ja hem començat a sentir els efectes d'aquesta manera d'actuar, a mans dels governs de les tres comunitats autònomes a què m'he referit abans. Al llarg de les Jornades d'Ensenyament Públic que l'STEI-i va organitzar el passat mes d'abril a la nostra Universitat, la companya de l'USTEC-STEs de Catalunya, Rosa Cañadell, ens exposà quines havien estat les primeres conseqüències de la Llei d'Educació de Catalunya, acabada d'aprovar amb els vots favorables dels tres partits d'esquerra (?) que conformen el Govern tripartit del Principat. Tot seguit us exposam alguns dels aspectes que més ens cridaren l'atenció:

S'introdueix l'avaluació del professorat, que anirà a càrrec d'una agència externa, i que dependrà dels resultats que n'obtinguin els alumnes. Si el professor és avaluat de manera satisfactòria, podrà fer punts en la seva carrera docent. Les conseqüències que aquesta mesura ha tingut en els llocs on s'ha aplicat han estat perversos: fins al punt que, per exemple, a la Gran Bretanya es varen haver de deixar de fer aquestes proves per l'elevat grau d'estrès que provocava en els docents.

El Decret de direcció de centres, que s'ha desenvolupat fa poc a partir de la Llei d'Educació de Catalunya, consagra la presència de dos tipus de directors: els anomenats "normals", que deuen ser els de tota la vida; i el personal directiu docent, per als quals es creen places específiques. Això suposa la possibilitat

"...l'educació és la condició per fer possible una societat cohesionada i justa."

de crear un cos de directors, al marge de la resta d'integrants de la comunitat docent, que pugen d'una manera vitalícia al carro de la direcció i de la gerència dels centres docents, que poden no tenir res a veure amb la tasca docent de les escoles. Amb una mesura d'aquest tipus hem fet 40 anys enrere.

Desregularització de les condicions laborals del professorat; fet que suposa el trencament de la negociació col·lectiva, l'esmicolament de la idea de cos docent unitari, i permet l'existència d'un ventall cada vegada més gros de diferències entre les persones que exerceixen la tasca docent: d'horari, de sous, de càrrecs, de coordinacions, etc.

Retallada de plantilles a l'ensenyament públic, amb una minva considerable en l'assignació de professorat, fet que ja hem començat a viure en els centres docents de les nostres illes, sobretot als instituts.

Supressió de les aules de batxillerat nocturn, en aquells llocs on el nombre d'alumnat és baix. Com a exemple d'aquest fet, només a la ciutat de Barcelona s'han eliminat 21 llocs on es feia batxillerat nocturn.

Tancament d'aules de centres públics on s'imparteixen cicles formatius, amb el desviament d'aquest alumnat a les aules dels centres concertats que ofereixen aquest ensenyament. No cal recordar que els barris que més pateixen aquest assetjament per part de l'Administració són aquells en què els seus joves tenen més necessitat de formació, ja que viuen en un entorn sociocultural menys favorable.

A tot això cal afegir que, amb l'argument de la crisi, assistim a un nou atac contra l'ensenyament públic, ben present a les nostres illes: retallades de plantilles de professorat, massificació a les aules, substitucions que no es cobreixen, disminució de professionals en els centres, disminució de la plantilla dels serveis educatius, i places públiques insuficients de cicles formatius, d'educació de persones adultes, d'escoles oficials d'idiomes i d'escoles de 0-3 anys.

Juntament amb la retallada de recursos, assistim també a l'intent per part de la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears d'introduir tot un seguit

de nous decrets, com el dels plans estratègics de centres, -que apareix a les instruccions de principi de curs per al proper any-, que pretenen canviar l'organització democràtica i participativa dels centres per tal d'imposar un model de gestió que allunyi el professorat i la resta de la comunitat educativa de les decisions pedagògiques, organitzatives i de gestió econòmica dels centres públics i que de cap manera no afavorirà la bona marxa dels centres educatius ni ajudarà a millorar la qualitat educativa.

Des de l'STEI-i consideram que l'educació és un dret universal i un bé públic al qual tota la ciutadania té el dret a accedir i l'Administració té el deure de garantir en condicions d'igualtat. A més, a la nostra societat hi ha consens sobre el fet que l'educació, a part de ser una necessitat per al progrés social, és la condició per fer possible una societat cohesionada i justa. I que perquè això sigui possible, l'ensenyament públic ha de garantir la seva funció social d'ajudar a compensar desigualtats.

L'ensenyament públic ha de garantir que totes les persones puguin estudiar i puguin aprendre i, a més, ha de ser democràtic i gratuït perquè no segregui les persones ni per classe social, ni per gènere, ni per llengua, ni per creences, ni per cultura. □

La doble xarxa i la seva evolució cap al classisme i a un sistema elitista i discriminatori

Paulí Aguiló,
secretari d'ensenyament privat de l'STEI-i

Se sap que la dictadura franquista controlava l'educació i a través d'aquesta, bàsicament, pretenia mantenir l'estatus de la classe dominant; per això estava encomanada a entitats religioses que formaven part de l'engranatge ideològic i doctrinal del règim; però s'ha de dir que l'escola pública també en formava part. La llei que sustentava el sistema educatiu "La Llei Moyano" fou aprovada el 1886, i no fou fins l'any 1970, a les darreries del govern del dictador i per l'exigència dels temps moderns que requerien una millor formació dels ciutadans, que s'aprovà la LGE -Llei General d'Educació- que regulava el sistema educatiu i acostava una mica les necessitats formatives dels ciutadans a un món que començava a demandar una ciutadania treballadora més formada.

A partir de la transició política que culmina amb la Constitució de 1978, es comencen a gestar unes lleis que universalitzin l'educació, amb uns trams obligatoris perquè arribi a tothom i que sigui gratuïta, l'avantsala de la LODE (1985), quan per manca d'infraestructures públiques, els centres privats varen funcionar amb el sistema de subvencions, amb doblers públics fins que es va establir el sistema de concerts educatius (centres privats sostinguts amb fons públics).

La LODE i la LOGSE (1990) restabliren un sistema educatiu que acceptava la doble xarxa sostinguda amb fons públics; durant uns anys tot i que el Govern no apostà fermament per l'escola pública, a les Illes Balears durant uns anys es potencià la construcció de noves escoles públiques per a atendre aquesta universalització de l'ensenyament obligatori. Tot i tenir un règim diferent al de les escoles públiques, les

“També en cas d'acomiadaments del professorat, el consell escolar ja no és determinant...”

escoles concertades s'administraven amb una potenciació dels consells escolars de centre i amb les APA; aquests òrgans tenien una relativa força participativa de control i de democratització del funcionament dels centres, perquè podien decidir a l'hora de contractar i de fer acomiadaments del professorat, i també en l'elecció dels òrgans de direcció dels centres i en la participació de la comunitat educativa en la vida del centre.

Amb l'aprovació de la LOPEGCE (1995), encara que els consells escolars mantenen un cert pes en la participació democràtica i funcionament del centre, es proporciona més pes a l'Administració en el nomenament i l'avaluació del director en el cas dels centres públics i concertats, tot i regular-se el control i les quotes de les activitats extraescolars i complementàries; se segueix amb l'obligatorietat d'anunciar les vacants del professorat, però limita el poder de l'elecció del nou professorat, que passa a ser del director, d'acord en l'entitat titular. El consell escolar només pot marcar el perfil del professorat que ha d'esser contractat, però no intervé directament en l'elecció. També en cas d'acomiadaments del professorat, el consell escolar ja no és determinant tot i que ha de tenir coneixement dels fets que l'originen. Des del 1995 fins al 2002, quan s'aprovà la LOCE, la burocràcia administrativa i el poder patronal varen anar llimant la vida democràtica de les escoles i els consells escolars varen disminuir, a poc a poc, la seva participació en la vida dels centres.

L'any 2002 amb l'aprovació de la LOCE, tot i que no s'acabà d'implantar, s'aprova un model que finalment acabava amb la vida participativa de la comunitat educativa dels centres, ja que buidava de contingut la funció dels consells escolars i renunciava a regular als centres concertats qualsevol tipus de control, que havia tingut el claustre i les famílies. La LOE de 2006, ja en ple auge del pensament neoliberal i signat el tractat de Lisboa 2000, tot i polir la LOCE, acceptà com a bones les bases ideològiques. Acceptà la preponderància de la competició en detriment de la cooperació i l'Administració i les patronals de l'ensenyament concertat es convertiren en els poders hegemònics del sistema educatiu, tot anul·lant definitivament el paper de la comunitat educativa.

Actualment, les lleis del mercat entren de ple en el món educatiu; la formació integral de l'alumnat desapareix del mapa, des d'aquest moment la formació del nou alumnat ha de servir, prioritàriament, les necessitats del mercat de treball. El professorat i les famílies són els afectats: uns passen només a ser executors d'allò que se'ns imposa i els altres, a ser consumidors d'un sistema i d'uns currículums totalment imposats, en els quals es devaluen totes les matèries humanístiques, que anaven en favor de la formació integral crítica i democràtica de l'alumnat.

S'introdueixen "plans de qualitat" que fomenten la competitivitat dels centres, amb l'establiment de rànquings. Es comencen a mostrar símptomes que van en detriment de la potenciació d'una escola igualitària, participativa i democràtica i es permet que les escoles elitistes concertades puguin elegir encara més l'alumnat.

Tot aquest procés involutiu s'allunya del que hauria d'esser l'escola, deteriora l'ensenyament i elimina els punts de confluència de les dues xarxes. El camí que ha pres el nou concepte d'escola amb la nova legislació, amb un rerefons neoliberal i individualista, perd de vista els punts més democràtics,

participatius i igualitaris de l'article 27 de la Constitució espanyola de 1978; a més, es pretén abaratir el pressupost educatiu potenciant els concerts, ja que són més barats, tant per la dotació dels mòduls de funcionament com la del professorat. Això serveix per obstaculitzar tant els processos de analogia retributiva com els del reconeixement dels serveis prestats per aquest col·lectiu, que és una víctima més de tot el procés.

Cal recuperar en un futur proper el perfil formatiu de l'escola encaminat a educar una ciutadania crítica, per contrarestar el model predominant, que la mercantilitza i burocratitza. Cal afavorir la participació de la comunitat educativa, per obtenir una regulació estricta i controlada del procés d'admissió de l'alumnat, la creació de llistes úniques del nou professorat per accedir a la docència, tant als centres públics com als concertats, cal valorar la tasca dels docents en el procés educatiu i potenciar el treball en equip; en definitiva, cal crear una societat més justa amb igualtat d'oportunitats per a tots i totes. □

Des de la realitat de les xarxes educatives de l'Estat a la dignificació del professorat

M. Neus Santaner,
responsable de l'STEI-i Inca

El professorat de l'Estat espanyol té un ampli espai d'oportunitats per poder treballar, des de l'àmbit de l'ensenyament reglat al de l'ensenyament no reglat. Des del nivell universitari al de l'educació infantil, de l'àmbit públic al privat. Però de totes i tots són conegudes les diferències que ens trobam si es treballa en un o altre. S'entén com ensenyament reglat el que està ordenat, classificat mitjançant les administracions educatives, Ministeri d'Educació i les conselleries d'Educació de les diferents comunitats autònomes. Està reglamentat d'acord a un conjunt de lleis, decrets, ordres, reglaments, resolucions, etc. que ordenen tot el que fa referència a l'ensenyament: currículums, calendari escolar, titulacions, espais, etc.

L'ensenyament no reglat, a pesar d'estar subjecte a les lleis orgàniques, a les lleis generals, té més llibertat a l'hora d'acomplir els seus objectius ja que no està subjecte a tota la legislació educativa com ho està el reglat. Així una persona que vulgui dedicar-se a la docència pot elegir àmpliament. No obstant, les diferències de treballar en un o altre nivell educatiu o en un centre de titularitat pública o privada seran quantitativament i qualitativa enormes. Les persones que vulguin treballar a l'ensenyament reglat, el primer requisit a tenir en compte és la titulació. Depenent del nivell educatiu se li exigirà una o altra titulació. Aquest fet influeix, per exemple a l'hora de la jornada lectiva. No és el mateix la jornada establerta per al professorat universitari, amb llicenciatura, que treballa a una universitat pública, que la jornada que ha de fer la mestra, diplomada, en una aula d'educació infantil i en concret de 0 a 3 anys, ni té res a veure amb la

jornada del professorat que ho fa a una privada, com tampoc no ho és la jornada de la mestra que està en un centre d'educació infantil públic que la que ho fa en un centre privat, privat concertat o públic (municipal) de gerència privada. I així podríem seguir enumerant les condicions laborals que es trobaran les persones que vulguin treballar com a docents: diferències a l'hora del salari, vacances, contractació...

“...una altra part prové d'unes llistes, més o menys democràtiques, en què es valoren criteris d'experiència en la xarxa, formació, etc.”

Ens demanam sovint com s'ha arribat a aquest desgavell? Com és possible que per un mateix requisit de titulació existeixi aquesta varietat de condicions laborals com les que hi ha? Si analitzam la tipologia d'ensenyament reglat no universitari actual ens trobam amb una triple xarxa. El seu origen cal cercar-lo a la darrera època de la dictadura i al posterior govern de la UCD, però ni els governs del PSOE ni els del PP, l'han transformada gaire. Així ens trobam, segons la tipologia de titularitat del centre educatiu, de forma molt esquemàtica:

a) **Ensenyament públic.** És l'ensenyament que s'imparteix en els diferents centres de titularitat pública, així universitats, instituts d'ensenyament secundari, de formació professional,

d'educació infantil i primària i, fins i tot són considerats públics els centres d'educació infantil o les escoles de música municipals, que a pesar de ser d'una entitat pública, la gerència de la majoria és privada. Una part del seu professorat ha aprovat, la majoria dels casos, unes oposicions (establertes i reglamentades per l'administració estatal i autònoma), una altra part prové d'unes llistes, més o menys democràtiques, en què es valoren criteris d'experiència en la xarxa, formació, etc. Les condicions laborals són més o menys negociades i provenen, majoritàriament, de la mesa sectorial d'ensenyament públic.

b) **Ensenyament privat.** S'imparteix als centres de titularitat privada, la titularitat majoritària pertany a l'església catòlica, però també a cooperatives seglars, a altres petites empreses familiars i societats limitades (SL) i fins i tot a algunes societats anònimes (SA). A partir de la LODE, devers el 1985, el Govern de Felipe González aprovà l'existència dels centres educatius concertats davant la forta demanda d'escolarització i no havent-hi perspectives de futures construccions que abastessin la demanda existent. La titularitat d'aquests centres signa el concert amb l'Administració educativa i es compromet a oferir de forma gratuïta l'ensenyament obligatori. Com a contrapartida l'Administració educativa li cobrirà directament les despeses del professorat, exceptuant alguns casos com alguns contractes i les despeses de manteniment del centre. D'aquesta manera, els centres educatius privats subvencionats, nascuts amb la Llei Bàsica d'Educació (1970) passen a ser concertats, amb la LODE i la

LOGSE i els seus reglaments que els estructuraven i classifiquen.

Al llarg dels anys en què s'han anat aprovant lleis orgàniques referides a l'educació, la idea de centres educatius concertats que havien de complir, en principi, amb l'objectiu de centres d'iniciativa social, s'ha desvirtuat per part d'alguns d'aquests centres que han perdut el nord dels objectius pels quals foren concertats. Tampoc no podem oblidar la permissivitat de l'Administració educativa (d'un i altre govern) i així, ens trobam, actualment, a l'Estat espanyol, en algunes comunitats autònomes amb governs tant d'una o altra ideologia, centres d'elit privats i a més a més concertats, centres d'una ideologia integrista que separa l'alumnat, nines i nins, centres que tenen un percentatge d'alumnat nouvingut o amb NEE baixíssim com a centres educatius sostinguts amb fons públics. Tot això provoca malestar social, crispació entre el professorat

d'una i altra xarxa, però que ni uns ni els altres no tenen cap poder ni força per canviar si no és el camí de les urnes, i així i tot.

Els centres d'ensenyament privat, actualment, es divideixen en els que no tenen cap suport econòmic de l'Administració i els concertats, que com hem dit abans, sí en tenen. Cal recordar, que els pressuposts generals de l'Estat, publicats al BOE, recullen les partides dedicades a l'ensenyament concertat per mòduls i nivells educatius; a més, les respectives comunitats autònomes fan el mateix i les quantitats dedicades a l'ensenyament concertat són publicades a llurs butlletins oficials.

Quant al professorat, és contractat, sense cap tipus de control, per part de la titularitat, utilitzant l'ampli ventall de contractes que hi ha a l'abast de la legislació vigent, igualment passa amb els acomiadaments. El fet més greu, en el meu entendre, és que en els centres concertats l'Administració educativa no s'ha preocupat ni es preocupa gaire de les qüestions laborals en considerar aquest professorat fora

“...aquestes són pitjors que les condicions laborals dels seus companys i companyes que treballen a un centre que rep algun tipus de finançament públic.”

de la seva responsabilitat, llevat dels casos que fan referència a titulacions. Així, es dona d'alta o de baixa de la nòmina de l'ensenyament concertat sense tenir en compte la legalitat del tipus de contractació, ni en el cas de la baixa, ni si és correcte i legal aquest fet.

Les condicions laborals d'aquest professorat s'acorden en una negociació col·lectiva estatal que, conveni rere conveni, ha anat retallant petits avanços aconseguits en fortes vagues al llarg dels anys. S'ha de recordar que el darrer conveni prescrivia el 31 de desembre de 2008 i, encara ara no s'ha signat cap acord, ni revisió salarial, ni res de res...

Quant a les condicions laborals del professorat que treballa als centres privats sense cap nivell educatiu subvencionat o el que treballa a universitats o centres universitaris privats, també s'acorden per conveni estatal; aquestes són pitjors que les condicions laborals dels seus companys i companyes que treballen a un centre que rep algun tipus de finançament públic.

c) **L'ensenyament no reglat.** És el que imparteix un ensenyament no obligatori. La seva temàtica és extraordinària, des de música, informàtica, cuina, recuperacions, preparació d'exàmens, idiomes... I aquí, altre cop, ens trobam que la tipologia de les titularitats és diversa: des d'ajuntaments que ofereixen formació a persones aturades, a escoles de música municipals a acadèmies privades, SL, SA, fundacions, organitzacions sindicals i patronals... que ofereixen un tipus d'ensenyament específic, de durada i temàtica molt variada.

Les condicions laborals, també, són negociades i plasmades en convenis, la majoria estatals, i són, molt sovint, qualificades com a denigrants, si tenim en compte el que s'exigeix a canvi de la retribució.

Consider que ja és hora que l'Administració pública que tant proclama la importància de l'educació com a mitjà per lluitar contra les desigualtats socials i fer de la ciutadania persones en tot el sentit que implica aquesta paraula, ja és ben hora que deixi el discurs de les paraules i passi a les accions, i dignificar la tasca docent n'és una. □

L'èxit del sindicat o la desmobilització

Cosme Orell,
responsable de l'STEI-i Inca

La veritat és que vivim una època de molts de canvis i cada vegada amb menys temps per adaptar-nos-hi dins la societat actual, dins el món que ens ha tocat viure.

Les escoles i els IES, els nostres centres de treball, en són un clar exemple, hem passat en pocs anys de la LOGSE, a la LOCE i a la LOE, tres lleis orgàniques d'educació que marquen el devenir de la nostra tasca docent, amb la paradoxa que en alguns aspectes han conviscut les tres lleis a l'hora.

El personal docent però, tot i no entendre massa bé el perquè de tot plegat ha assumit de manera professional i vocacional aquests canvis i els ha incorporat a la seva tasca amb dignitat i amb la convicció que és per la millora de l'educació i que en un futur no llunyà els governants es posaran d'acord i la norma educativa s'estabilitzarà pel bé de tota la comunitat educativa.

La resposta però, del Govern espanyol, de retallar els sous al personal docent, ha esdevingut una passa més en la demostració, més que evident per altra part, que l'educació no importa massa a la classe dirigent, sols un parell de titulars de premsa quan surten esporàdicament els resultats d'aquests fantàstics informes que situen l'Estat espanyol a la cua d'Europa, tant a nivell de resultats acadèmics, com d'inversió en educació en termes de percentatge de PIB.

Curiosament però, Alemanya que inverteix un 2 i escaig per cent més de PIB en educació que Espanya no retalla el sou al professorat. Seguint amb l'exemple d'Alemanya, com a exemple d'economia competitiva d'Europa, el sou d'un professor és bastant més elevat que a Espanya i en canvi al nostre país tenim veus d'economistes i d'experts que diuen que els salaris dels treballadors han de baixar fins a un 30%, per ser competitius.

“Algú se'n recorda com eren les plantilles dels centres fa deu anys i com són ara?”

A ningú no se li escapa que la classe empresarial espanyola està per aquesta labor i els sous que es paguen als immigrants, i ara amb l'excusa de la crisi, també als no immigrants, amb comptades excepcions, estan en aquests nivells.

Dins aquest panorama de neoliberalisme absolut i aterrant al nostre petit redol de l'educació a les Illes Balears, ens trobam amb una situació peculiar, en alguns centres de treball, quan hi hem entrat, els representants de l'STEI-i per fer les nostres reunions informatives, durant aquests darrers mesos, se'ns ha fet la crítica que no hem estat capaços d'aturar aquest despropòsit i per tant sorgeix la pregunta següent, què hem fet els sindicats, que no hem impedit aquesta retallada de sous i de drets socials?

Quan estam en aquesta situació, en primer lloc, cal comptar fins a deu i la resposta des del meu punt de vista és la següent:

- Algú se'n recorda de com era la nostra nòmina fa 10 anys?

Actualment hi ha una sèrie de complements que abans no hi eren com ara: específic de comunitat autònoma, plus d'insularitat, acord 28/07/06, triennis i sexennis per al professorat interí.

Incorporació a les pagues extres de totes les retribucions complementàries, a excepció del complement específic de comunitat autònoma.

Segons un estudi de la confederació d'STES, les Illes Balears, és la Comunitat Autònoma on el personal docent cobra més, descomptant País Basc i Navarra.

- Cal recordar mesures com la implantació en plantilla del +1 d'infantil i de primària entre moltes altres.
- Algú se'n recorda què ha suposat el fons social del personal docent, (Decret 128/2002, de 18 d'octubre, pel qual es regula el sistema de prestacions d'acció social a favor del personal docent no universitari de les Illes Balears)?
- Algú se'n recorda del que ha suposat l'acord de conciliació de la vida laboral i familiar, (Acord del Consell de Govern de dia 28 de desembre de 2005, pel qual es ratifica l'acord de la Mesa Sectorial d'Educació sobre mesures de conciliació de la vida familiar i laboral del personal docent de la comunitat autònoma de les Illes Balears)?

- Algú se'n recorda dels pactes d'estabilitat del professorat interí, com a factor d'estabilitat de les plantilles als centres docents?

“De quines eines disposem si a les mobilitzacions no s’hi adhereix el gruix dels treballadors i de les treballadores?”

I tantes altres coses que durant aquests anys s’han assolit amb l’únic objectiu de dignificar la tasca docent, de millorar les condicions laborals de la nostra feina. Tothom aspira legítimament a viure bé, i sols en aquesta situació podem donar professionalment el millor que tenim, però quan ens retallen el sou i totes aquelles millores socials i laborals que hem negociat, no reaccionam, acceptam amb resignació. Per que? Tal vegada les mobilitzacions convocades no s’ajusten als nous temps, el dret dels treballadors a fer vaga, pertany al segle passat?

Totes aquestes millores que hem parlat abans les hem aconseguit sense gairebé mobilitzacions, o sols en comptades ocasions, (decret de català, concertació de batxillerat..) i per tant hem de concloure que han estat fruit de la bona feina del sindicat, com a legítims representants dels treballadors i de les negociacions que s’han dut a terme amb les diferents administracions, i com a sindicat majoritari en el món de l’ensenyament alguna cosa devem haver fet per arribar aquí on som.

Tot i que els grans avenços per a la classe treballadora s’aconseguien al segle XX, què hem de fer des dels sindicats per reclamar allò que en justícia ens pertoca i que per decret ens han llevat? De quines eines disposam si a les mobilitzacions no s’hi adhereix el gruix dels treballadors i de les treballadores? Ens cal la imaginació per trobar l’eficàcia, o tal vegada conscienciar la classe treballadora que si no ens tornam a engrescar en la defensa dels nostres drets el gran capital no ho farà. □

Alguns temes per a parlar de l'ensenyament secundari

Josep Coll i Amengual,
responsable d'ensenyament secundari de l'STEI-i

Dia 3 d'octubre d'enguany la LOGSE hauria fet vint anys. L'aniversari no serà possible perquè a dia d'avui ja s'han publicat dues lleis més (LOCE i LOE) i no sembla gens descartable que n'aparegui una de nova en un futur no gaire llunyà. També durant aquest temps s'han transferit al Govern de les Illes Balears, les competències en educació, sense una dotació pressupostària en condicions.

Durant aquestes dues dècades, la normativa ha brollat abundosa. En qualsevol cas, els canvis principals que va introduir la LOGSE són encara vigents, entre d'altres:

- Escolarització obligatòria fins als 16 anys
- Traspàs de la franja 12-14 als instituts de secundària
- Retard de la decisió FP/Batxillerat als 16 anys

Aquests tres punts, tot i que, com he dit, han perdurat aquestes dues dècades, han estat el bessó de moltes discussions. De fet, aquests tres punts són la conseqüència d'una sola cosa: la creació de la secundària obligatòria, que abans no existia.

Per començar vull puntualitzar que, si bé és ver que els canvis legislatius en matèria educativa han estat constants i s'han entrecavalcat (encara no s'havia acabat d'implantar la LOCE com ja teníem la LOE), també ho és que la societat ha experimentat canvis molt més abruptes. S'han sentit algunes veus que exigeixen que l'escola doni resposta a les noves necessitats que apareixen contínuament. Podem discutir si això és recomanable o no, però jo crec que és impossible que l'escola canviï d'una manera tan frenètica com ho fa el món. Qualsevol programa educatiu fructífer basa una part del seu èxit sobre l'estabilitat.

Per això, entenc que la primera cosa que hem de fer és sortir de darrere la roca, abandonar la trinxera

de les nostres seguretats i avançar unes passes cap a les altres posicions, per sentir-nos almanco la veu. I parlar.

PRIMER CICLE D'ESO

Començaré per la franja dels 12 als 14 anys, que jo vaig estudiar com a setè i vuitè de primària i en què ara els alumnes cursen primer i segon de secundària. Els canvis entre els dos sistemes van més enllà que una qüestió terminològica.

“Els professors de secundària s'han hagut d'adaptar a un territori desconegut”

- Abans els alumnes anaven a l'escola, i ara van a l'institut, la qual cosa ha suposat:
 - o La necessitat d'ampliació i construcció de centres nous. Consolidació de la figura dels macrocentres i aparició de microinstituts a alguns pobles. Les diferències entre uns i altres són molt importants.
 - o Que una bona part d'aquests alumnes s'han de desplaçar a un altre poble. Això, juntament amb l'augment de càrrega horària o que els instituts fan jornada continuada, fa que l'alumnat sigui fora de casa de 8 o 9 hores.
 - o Canvis de model de convivència. Els que abans eren els grans, ara són els petits, amb tot el que això suposa en l'etapa adolescent.
- Amb el nou sistema hi ha cinc o sis hores més de classe setmanals. Per això,
 - o La capacitat “de seure i escoltar” ha de ser, almanco, de cinc hores més.

- El volum (entenem volum com una variable quantitativa) de matèria tractada ha augmentat.
- La diversitat de matèries és molt més alta que abans, i, per tant
 - Com que hi ha més assignatures, es necessiten més llibres i més quaderns, la motxilla pesa més. Però no tan sols això. L'aparició d'assignatures com tecnologia, la generalització de la música o moltes optatives ha fet que sigui necessari un embalum extra de material.
 - El grup d'alumnes té un nombre més elevat de professors diferents que no abans.
 - Les matèries instrumentals han sofert una minva d'hores setmanals. A setè i vuitè d'EGB hi havia les condicions per tractar la matèria amb més profunditat que no ara.
- El perfil del professorat no és el mateix, abans eren mestres i ara llicenciats amb una formació pedagògica bastant diferent, en conseqüència
 - El tracte alumne-professor ha canviat
 - Els mestres que accediren a la professió abans del canvi de sistema han "perdut" un determinat terreny que els corresponia
 - Els professors de secundària s'han hagut d'adaptar a un territori desconegut
- Reversibilitat del sistema. És una de les qüestions importants, ja que l'opinió de molta gent coincideix a tornar els alumnes d'aquesta franja d'edat a les escoles. Això precisaria novament d'una inversió econòmica important i d'altres trastorns que s'haurien de quantificar.

SEGON CICLE D'ESO

El segon cicle d'ESO correspon a la franja dels 14 als 16 anys, que suposa l'allargament de l'ensenyament obligatori. Com en el punt anterior, intentaré,

així com podré, ordenar els elements de debat. Característiques d'aquest segon cicle són:

- Dos anys més d'escolarització obligatòria, que han suposat
 - Un augment de la població escolar, com és obvi, perquè abans hi havia una part dels alumnes d'aquestes edats sense escolaritzar
 - Que coincideixi la finalització de l'ensenyament obligatori amb l'edat de treballar
- La uniformització, per regla general, de l'educació fins als 16 anys. I dic per regla general perquè hem assistit a un degotís incessant de programes alternatius per a donar resposta a aquells i a aquelles alumnes que no trobaven, dins el sistema general, atenció a les seves necessitats ni resposta a les seves inquietuds. Estic parlant dels programes de garantia social, PISE, ALTER, PQPI...
- Reducció de l'ensenyament preuniversitari de 4 cursos (BUP i COU) a 2 cursos (Batxillerat)
- Reducció de la formació professional
 - De 3 cursos a 1 curs, en cas dels cicles de grau mitjà
 - De 5 cursos a 2 cursos, en cas dels cicles de grau superior

ALGUNS ELEMENTS CONDICIONANTS

Han passat vint anys d'ençà de l'entrada en vigor de la LOGSE. Durant aquestes dues dècades hi ha hagut canvis que, tot i que no han sorgit del sistema educatiu, sí que l'han condicionat notablement.

Augment de la població immigrant

La població que viu a les Illes Balears però que no hi ha nascut suposa la meitat del total. Aquests darrers anys s'han vist autèntiques allaus migratòries que han canviat per complet el panorama

demogràfic de les Illes Balears. S'ha de dir que aquest és un fet global en l'àmbit mundial. La pressió migratòria s'ha intensificat cap a Europa, Amèrica del Nord i cap a la resta de territoris "desenvolupats". La incidència d'aquest fenomen dins les aules no es limita a secundària, però sí que en determina la composició, les relacions i el funcionament en general.

Boom econòmic i crisi econòmica

Al llarg d'aquests vint anys hem assistit a èpoques d'expansió i de crisi econòmica. He sentit a dir a "experts en la matèria" que això és normal, que l'economia puja i baixa i que tal i que qual. Des del meu punt de vista, veig aquests economistes propensos a un optimisme patològic. La desregulació de les transaccions comercials ha suposat el desmantellament de la indústria de les Illes Balears, l'extermi del sector primari i la potenciació del sector serveis en la pitjor versió: destrucció territorial amb urbanisme extensiu i turisme barater de masses.

"Crec que aquest desprestigi de l'educació dins les famílies ha estat la causa principal d'abandonament escolar a les aules de secundària de les Illes"

En el darrer període de creixement econòmic basat en el miratge de la construcció (una d'aquestes etapes piramidals però en l'àmbit mundial) una sensació general de riquesa va entrar a les llars. La circulació del diner fàcil i del crèdit ens ha duit a l'acumulació i exaltació dels béns quantificables monetàriament (cotxes, cases, aparells electrònics, dinars i sopars, piscines, viatges, operacions d'estètica, la termomix, les càpsules de cafè, etc.). Els altres, els

no quantificables, o difícilment quantificables s'han devaluat a base de bé (relacions humanes, l'educació, la democràcia, etc.). Crec que aquest desprestigi de l'educació dins les famílies ha estat la causa principal d'abandonament escolar a les aules de secundària de les Illes; aquesta, més que no l'hipotètic efecte crida d'ofertes de feina relativament ben remunerades per a gent sense qualificació.

A hores d'ara, les mesures que s'han pres per a superar la crisi econòmica suposen encara més desregulació, atorgar més poder als "mercats". En aquest sentit s'encaminaran les propostes en educació. És possible que vegem intents de privatització progressiva del sistema educatiu. Però hi ha una altra cosa: ens voldran adaptar els currículums a allò que les empreses (les grans multinacionals) han de menester. L'ensenyament secundari és bàsic en aquest aspecte, perquè és la cruïlla després de la qual s'agafa una sortida o una altra. Si ens canvien de lloc aquestes vies de sortida, haurem de desplaçar per força la cruïlla.

El boom tecnològic

Els alumnes de secundària tenen accés a una quantitat de mitjans de comunicació, informàtics i audiovisuals, i d'informació impensable ara fa vint anys. La generalització del telèfon mòbil, internet i tota classe de pantalles de televisió, videojocs, etc. han trastocat els hàbits de la gent. Pel que fa a secundària, els instituts no han estat impermeables, si bé és cert que és fora de les aules on l'impacte és més directe. Tot i així, el temps que els alumnes dediquen a "l'altra vida" no s'atura de créixer.

Hi ha professors que es demanen si l'escola està preparada per donar resposta a l'avanç de la

tecnologia, Però, resposta a què? Quina és la pregunta?

La crisi ecològica i la crisi energètica

O les crisis amagades. Aquest sí que és un problema que exigeix respostes ràpides. Per ara, l'ensenyament secundari no s'ha mostrat massa respectuós amb el medi ambient, tot i la voluntat de molts professionals de l'ensenyament per a fomentar la consciència cap a un món sostenible. Mentre aquests professors han dedicat esforços més que notables per atorgar als joves elements de judici per un consum responsable, per l'estalvi d'energia, pel respecte a l'entorn, mentre això ha passat, els llibres de text han duit implícit un currículum transversal de consum insostenible¹. Cada vegada és més mal de diferenciar un llibre de text d'una revista plena de propaganda. Els semblants d'un llibre d'idiomes amb una guia turística són molt rellevants.

CONCLUSIÓ?

Els lectors que heu tengut la paciència per arribar fins aquí haureu d'acceptar les meves disculpes. No veig una sentència clara per definir l'estat de l'ensenyament secundari a les Illes Balears. I, si la ves, no sé si tendria el coratge necessari per a emetre'n el veredict.

En aquest escrit he parlat de vint anys enrere fins avui, he plantejat interrogants i he apuntat en algunes direccions. Però no he donat passa.

No he entrat tampoc en la discussió si la LOGSE ha funcionat, no ha funcionat, si hauria pogut funcionar o no hi havia manera humana de fer-la funcionar. En aquest aspecte el meu silenci ha estat un vertader exercici d'autocontenció. És la meua contribució a la pau, a l'armistici necessari sobre aquesta qüestió. El fet que des de l'entrada en vigor de la llei fins avui, tot hagi canviat tant, no lleva interès al debat, però el fa estèril. Consider més profitós encetar un debat de cara al futur al qual us convid a tots. □

¹ Analitzat en profunditat per Ecologistas en Acción.

Mou-te amb l'STEI-i

Caterina Sánchez,
responsable d'educació primària de l'STEI-i

En els meus inicis professionals com a mestra interina (any 1989), vaig afiliar-me a l'STEI-i perquè era i continua sent l'únic sindicat que, a través del tracte directe amb mestres i professors, ens explica d'una manera molt propera tot el que s'està cuinant a l'Administració educativa. Sempre vaig assistir a les reunions que ens convocaven a l'hora del pati o durant el temps d'exclusiva.

En aquells moments estàvem molt mobilitzats; encara record les assemblees i les vagues que férem, molts dels fruits de les quals els gaudim actualment. Pens que hem perdut una mica aquella curolla d'estar sempre a punt per fer una bona escridassada quan els nostres drets com a ensenyants es veuen trastocats sense tenir en compte la realitat del dia a dia a les aules. Quantes vegades hem tret les castanyes del foc a l'Administració!!!

És ben necessari recuperar les ganes de mobilitzar-se, de no adormir-nos, d'alçar-nos. Com molt bé va expressar el batle republicà Emili Darder: "Hem de despertar del nostre somni i abandonar la nostra calma; hem de desposseir-nos del nostre personalisme i posseir-nos d'humanisme; agrupar-nos [...]."

La tasca dels mestres no és sols la de transmetre coneixements, sinó que va molt més enllà; atendre els alumnes d'una manera integral és una gran tasca social, carregada d'una gran responsabilitat; des de l'STEI-i ho sabem bé.

Sabem que és del tot necessari i imprescindible reivindicar la feina docent i fer que recuperi l'estatus que li pertoca. Tot això passa no només per negociar millores retributives, i molt menys en temps de crisi, sinó que n'hi ha d'altres a tenir en compte tant o més importants: les ràtios, la càrrega d'hores, la formació durant l'horari lectiu, el permís parcialment retribuït, la jubilació voluntària als 60 anys d'edat o als 30 de serveis...

La meva tasca a l'STEI-i és la d'informar, transmetre, interpretar normativa, resoldre dubtes i consultes, fer ús de les noves tecnologies per comunicar i informar per telèfon o per correu electrònic d'una manera immediata tota l'afiliació.

Som responsable de primària, dels concursos generals de trasllats, dels diferents processos telemàtics (concurso general de trasllats, interinitats, oposicions...), form part de la comissió de normalització lingüística; l'STEI-i és el sindicat que té com a un dels eixos claus a tots els sectors la normalització de la nostra llengua i la nostra cultura. La tasca sindical implica també fer el que calgui i sigui necessari per millorar l'ensenyament públic. □

L'escola pública, un far per a navegants

Jordi Poquet,

responsable d'educació primària a l'ensenyament públic de l'STEI-i

Per ventura els qui em coneixeu d'haver-vos fet visites sindicals als vostres centres no vos resultarà massa estrany que no aprofiti les pàgines d'aquesta revista per llançar una diatriba o evocar alguna o altra consigna. Jo no en som de la frase fàcil o del lema simplista. De fet vull aprofitar l'avinentsa que em brinda aquesta publicació per reivindicar que el sindicalisme, precisament és més que un pur i vehement activisme, que la reflexió i la revisió crítica també formen, o haurien de formar part, del quefer sindical.

Tal volta ara més que mai, en aquesta travessa pel desert que és sempre una crisi, sigui un bon moment per revalorar i tractar de revalidar el nostre parer i la nostra determinació. En temps adversos com els actuals és quan afloren els dubtes, les temences, les inseguretats. És quan es posa a prova la valoració dels altres i, sobretot, la confiança i la fe en nosaltres mateixos i en la nostra feina. No és una qüestió d'haver de demostrar res, cadascú és qui és i com és. Cada agent i organització sindical han de ser jutjats per la seva trajectòria, pels seus errors i pels seus encerts, certament, però també per la seva perseverança, la seva coherència i, sobretot, pel seu compromís amb el que diuen representar i defensar. Al cap i a la fi, tots acabam

per haver de retre comptes amb el més sever de tots els jutges: un mateix.

Aquests anys d'experiència sindical m'han servit

per refermar la convicció que tot i la voràgine en la qual s'ha de bregar, dia rere dia, per la salvaguarda de qüestions tan prosaiques, però alhora tan vitals i bàsiques com els salaris i les condicions laborals, convé mantenir intacte aquell petit espai de reflexió, de debat de fons, sobre la nostra pròpia noció d'escola i d'educació. Repensar aquestes nocions de ben segur que ens ajuda a conjurar els possibles esculls i a retrobar el rumb respecte d'allà on volem anar. Tan important com fer coses és saber com i per què les feim. En aquesta mar de crisi, on les aigües semblen més procel·loses i embravides que mai, és més que pertinent posar de manifest la importància d'una redefinició i replanteig, no només conceptual o semàntic, de mots com escola, educació, societat, ciutadania, estat... si volem ser capaços de poder-nos ubicar en aquest nou i desconcertant teatre d'operacions que el mercat i el capital estan dissenyant per a l'escola i per a nosaltres els ensenyants.

Crec que en la ment de tots els que ens movem en l'àmbit escolar en general, i de l'ensenyament públic en particular, resulta més que evident que és precisament en el pronunciament sobre la planificació i la praxi de les polítiques en matèria d'educació on es delaten les veritables intencions dels dipositaris dels poders públics, i no tan públics, en relació al paper que ha de jugar l'escola en tant que institució educativa per antonomàsia. No cal haver d'entrar en judicis de valor per poder afirmar que és precisament en aspectes com la selecció d'atribucions dels òrgans educatius, la política d'infraestructures, de dotació de personal i recursos materials, o d'admissió i distribució de l'alumnat, on es fa evident el veritable tarannà de cadascun dels qui afirmam estar compromesos amb una escola i una educació públiques i de qualitat.

“...l'escola encara assumeix un paper destacat en la representació, la legitimació i l'administració del poder.”

Tal evidència ens hauria de posar sobre l'avís que l'escola encara assumeix un paper destacat en la representació, la legitimació i l'administració del poder. Però quin poder? Públic, privat, reglat, discrecional, participat, alienat, designat, referendat...? La definició d'aquesta relació entre escola i poder no només palesa quin model d'escola volem, sinó també quin model de societat tenim a la ment.

L'escola, com la resta de manifestacions i creacions humanes no és ni neutre ni innòcua. Pot resultar extraordinàriament útil però també extremadament perillosa. Convé recordar que el poder, prou gran encara, de construir, de créixer, d'integrar i conciliar però també d'assimilar, d'imposar, castrar i alienar són part constitutiva de la institució escolar. Des de l'escola es pot impulsar l'articulació d'un potent discurs de la identitat bé harmonitzat o bé enfrontat amb el discurs de l'alteritat. En aquests moments de crisi en què es fa més visible i present que mai la vella antinòmia entre individu i societat, en què la desafecció per la política i l'economia s'està estenent al conjunt de l'ordenament social, l'escola pot i ha de jugar el paper de balisa, de far, de flama nocturna i de forn des d'on poder reunir i refer les dernes de l'esbocinada i malaguanyada consciència col·lectiva. És per això que en els temps que corren el debat i la reflexió profunda al voltant del paper i la raó de ser de l'escola no tan sols són convenients, sinó absolutament imprescindibles. Si fins ara l'escola havia servit per traçar les fites de quina havia de ser la relació de l'individu amb l'estat, és arribat el temps en que l'escola ha d'assumir el repte d'articular un marc de relació entre l'individu, la col·lectivitat i el mercat.

“...els qui ens sentim part integrant de l'escola pública ens trobam davant el difícil tràngol d'haver de fer front a una refinada amenaça.”

Perquè no hi ha dubte que si fins ara l'escola i l'educació eren una raó d'estat, darrerament semblen ser més una raó de mercat. Personalment som del parer que estam assistint a una defecció dels poders públics enfront dels poders privats, a una rendició de l'Administració enfront de la cúpula de la banca i de l'empresariat, i que l'escola ha deixat de ser vista com un poderós agent socialitzador per convertir-se, ras i curt, en quelcom susceptible de ser explotat a fi d'obtenir un rèdit econòmic més o menys immediat. El desmantellament de l'escola pública no és més que el primer acte d'un drama, l'argument del qual tracta del total desmantellament de la major part de la cosa pública.

Per als estudiosos de la política, l'estat és tot allò que s'oposa a la noció de societat civil. L'estat és el conjunt complementari de la societat civil. Tal volta comença a ser hora de pensar en una educació que no sigui ni una raó d'estat ni una raó de mercat, sinó una raó social i civil, si més no perquè l'escola ha estat i és, encara i malgrat tot, un agent civilitzador de primera magnitud. Malgrat ja no ens ho sembli, l'escola segueix essent un element generatriu de consciència cívica i d'identificació amb la ciutadania.

Després de veure el comportament dels poders públics en aquesta crisi, de presenciar com en comptes de posar peu fiter i plantar cara assumeixen la seva derrota per endavant i es lliuren a la indigna fi de devorar-se a si mateixos en un irremissible procés d'anorèxia sense retorn; no ens ha de venir de nou que triomfin les exigències del mercat, tant en l'aspecte de reducció de sous dels funcionaris com de la reducció de les plantilles, amb el consegüent augment de les ràtios. Tot plegat el penós panorama que se'ns ofereix és el d'un alumnat cada vegada més desatès, més amuntegat i segregat.

L'absència del contrapès dels poders públics, ara mateix exangües i desmembrats, fa que el mercat i el capital, amb la seva natural tendència a l'hipertròfia, assolixin unes proporcions esfereïdores. Aquest cop els qui ens sentim part integrant de l'escola pública ens trobam davant el difícil tràngol d'haver de fer front a una refinada amenaça. Una amenaça que, de ser viva, no crec que Hannah Arendt tingués massa inconvenients en identificar-la amb el germen d'una nova forma de totalitarisme. Perquè no hauríem de tenir cap dubte que el que tenim al davant és, ni més ni menys, que una dictadura del mercat i del capital. Una dictadura equívoca, subtil, sedosa, seductora, mimètica, llenegadissa i de nou tall, si tan voleu, però dictadura al cap i a la fi.

D'ençà que tenc ús de raó mai no he deixat de creure en l'enorme potencial de l'escola. Cada vegada resulta més senzill trobar ensenyants que dubtin de l'actual poder d'enculturació i aculturació de l'escola. Crec que una de les principals raons de ser de l'STEI-i és la de recordar-nos i demostrar-nos que l'escola no solsment té el poder de transmetre els formants socioculturals sinó també de transformar-los. Ara més que mai cal reivindicar el vessant transformador i revolucionari de l'escola, perquè, ara més que mai, hem de veure en la crisi una bona oportunitat de canvi, de millora social i humana. Comença a ser hora de tocar els intocables, de posar en qüestió el que fins ara era inqüestionable. De rentar-nos les llegendes de

l'hàbit i el costum per tornar a mirar l'escola amb els ulls nets i deixondits i concedir-li el respecte, la responsabilitat i la consideració que mereix.

“És imminent l'arribada d'una forta maregassa, però si malgrat la tempesta aconseguim mantenir-nos units, aleshores podem ser com el rocam inamovible...”

El meu principal compromís és amb l'escola i l'educació públiques. Crec que malgrat els possibles matisos i prismes personals, tots els que acudim als vostres centres en representació de l'STEI-i tenim clar que aquesta organització sindical viu i es desvia per contribuir a l'aixecament i millora del malmès món de l'ensenyament. És des de la convicció que amb l'STEI-i es pot fer una bona i profitosa contribució a l'escola pública que em sent orgullós de poder formar part d'aquest projecte sindical. És des de la constatació diària d'aquest compromís, d'aquest servei sentit i sincer per part de tots i cadascun dels integrants de l'organització sindical STEI-i, que puc reunir la suficient gosadia i determinació per seguir acudint a la cita amb tots i cadascun de vosaltres, més ara que vénen temps durs i que a l'ensenyament públic les coses encara li vénen més mal dades. És imminent l'arribada d'una forta maregassa, però si malgrat la tempesta aconseguim mantenir-nos units, aleshores podem ser com el rocam inamovible, com l'arbre granat i el vell far que es drecen invictes a sobre del gran penyal on acabaran per estavellar-se i sucumbir les ones i els vents d'aquesta irada mar del mercat i el capital. Perquè malauradament vos haig d'advertir que amb un estat en franc procés de reculada, o quan no de neta dissolució, l'escola bé deu ser un dels darrers baluards, un dels més fermes bastions des d'on les persones, amb cara i ulls, amb mans i cor, podem resistir i fer front a aquesta terrible xacra, incorporària i voraç monstruositat sense carn, ni sang ni rostre, del nou capitalisme que s'està fargant. □

La tasca sindical, una feina motivadora

Catalina Vanrell Berga,

responsable de les escoles oficials d'idiomes i dels centres d'adults de l'STEI-i

Des de fa tres anys dedico la meua tasca professional a l'STEI-i. Passar de l'aula a l'acció sindical va ser un canvi dràstic per a mi. Quan vaig arribar al sindicat vaig descobrir de bon de veres el que era la tasca d'una "sindicalista" o d'una "alliberada sindical". Em feia gràcia això d'haver-me convertit en una dona "alliberada", jo que em pensava que això ho tenia aconseguit de feia estona!

La feina a l'STEI-i m'ha fet créixer com a persona. He descobert que la feina aquí té uns aspectes molt positius, però també he de reconèixer que n'hi ha d'altres que no ho són tant. M'agrada la part de contacte amb l'afiliació. El més gratificant és poder ajudar les persones, esbrinar i aprendre coses constantment. Cada consulta, sobretot al començament, suposava una autèntica investigació de la normativa. La feina també demana una creativitat constant: ara toca escriure un comunicat de premsa, ara una carta als centres, una al·legació que ha d'anar adreçada al Conseller... tantes i tantes coses que fan que hi hagi dies que el matí passi amb la sensació que això és una feina de bojos. No vull oblidar tampoc que aquí he descobert la importància de fer feina en equip que vaig enyorar molt durant la meua feina com a docent a un departament petit de l'Escola Oficial d'Idiomes.

“Què hem de dir d'un sistema que ha creat la figura de l'interí substitut! Aquest fet ens sembla intolerable...”

Però, si he de ser franca, també hi he trobat coses negatives. Les negociacions amb l'Administració han estat i són dures, trobar punts d'enteniment no és sempre fàcil. També és cert que haver d'argumentar davant persones que tenen postures allunyades a les nostres, m'ha fet reforçar les meves conviccions.

La meua gran decepció a la feina ha estat el tractament que la Conselleria ha fet de les interinitats. El curs en què vaig arribar a l'STEI-i, l'Administració va iniciar la gestió de les interinitats a partir de tràmits telemàtics. Això va suposar un daltabaix respecte a la gestió anterior de les llistes. Des de l'STEI-i vàrem rebutjar el model de la Conselleria presentant dos projectes alternatius que seguien el model anterior i que introduïen la llista

única amb puntuació diferenciada per cossos. Els interins i interines, o aquells que fa poc que ho han deixat de ser, sabran bé a què em referesc. L'Administració va seguir amb un model que més que pensar en les persones pensava en el funcionament de la plataforma informàtica que havia de donar cobertura a tot el tràmit. Les nostres aportacions eren i

són bones, pensau que fins i tot els altres sindicats les varen acceptar i donar per vàlides. Què hem de dir d'un sistema que ha creat la figura de l'interí substitut! Aquest fet ens sembla intolerable i per això hem impugnat la tutorització a la qual es veuen sotmesos per assolir la consideració d'interins.

“Hem apostat per la dignificació d'aquests estudis, sempre importants, però ara més que mai, donada la situació de crisi que fa que els CEPA es converteixin en el lloc de les segones oportunitats per a moltes persones.”

Com he comentat abans, procedesc de la docència a l'Escola Oficial d'Idiomes de Palma, al departament d'àrab. Això ha fet que sigui la responsable d'aquesta àrea dins dels ensenyaments de Règim Especial. És important que hi hagi una persona ben coneguda de la realitat d'aquests estudis dins l'STEI-i. Això ha permès fer una feina acurada que ha passat per fer el seguiment de la implantació dels nous currículums adaptats al Marc Comú de Referència Europeu, per conèixer la situació de totes les EOI de les Illes i vetllar per les seves necessitats donades les seves casuístiques

i treballant activament des dels òrgans de participació de l'STEI-i.

Si estic a l'STEI-i és perquè m'agrada la feina al sindicat i perquè m'hi sent útil, tant, des de la tasca que he exposat abans com des dels òrgans del Consell Plenari d'Ensenyament i del Consell Plenari Intersindical, dels quals en som membre. Però crec que el darrer que voldria dir és que, si estic al sindicat, és per mor de les persones que hi he conegut, ja que hi he trobat vertaders companys i amics. □

pròpies i diferenciades, per mantenir contactes constants amb els companys i per invertir molts, molts d'esforços a defensar que tots els idiomes són importants, independentment del nombre d'alumnes que hi hagi inscrits.

També s'ha fet molta feina per donar tot el suport que es mereix l'ensenyament de les persones adultes. Hem apostat per la dignificació d'aquests estudis, sempre importants, però ara més que mai, donada la situació de crisi que fa que els CEPA es converteixin en el lloc de les segones oportunitats per a moltes persones. Hem denunciat repetidament el mal estat de les infraestructures de molts dels seus centres, hem treballat per aconseguir que el complement de tutoria arribi al professorat tutor dels CEPA, hem fet feina conjunta amb directives i professorat a través de reunions i assemblees. No puc deixar d'agrair la implicació de molts dels seus professors i professores, directors i directores, que han col·laborat amb nosaltres, fent-nos arribar les seves demandes

Una tasca àrdua, però compensadora

Lluís Segura Gelibert,

responsable d'ensenyaments de música i dansa, i interinitats de l'STEI-i

Per a qualsevol persona alliberada al sector de l'ensenyament públic, fer feina a l'STEI-i suposa un gran canvi respecte de la tasca realitzada fins aleshores. Però, en el cas d'una persona provinent dels ensenyaments musicals, Conservatori o Escoles de música, el canvi és encara més dràstic. De la música al món de l'STEI-i, al món sindical, hi ha un abisme, però aquesta diferència de treball tan enorme desapareix quan es té la gran convicció que crear un nou model social és possible, ja sigui des de la música o des de la feina sindical.

A l'STEI-i hi ha multitud de feines i tasques a realitzar. N'he trobat algunes aparentment allunyades del món de l'ensenyament, però imprescindibles per al bon funcionament del sindicat: la gestió de la base de dades, la gestió de la pàgina web, indispensable per tenir a tothom ben informat, el coneixement i la correcta interpretació de la normativa, etc.

És, però, en el dia a dia del sector d'ensenyament públic, en el treball en equip, on he entès la importància del sindicat com a ens que es preocupa per les persones, tant individualment com col·lectiva.

A l'STEI-i hi he trobat companyes i companys del tot implicats amb les seves creences, que s'alegren de cada petita nova victòria, malgrat a vegades sigui tan difícil amb l'actual Conselleria, en un moment de forta crisi econòmica. Són persones que superen àmpliament la visió de l'Administració perquè poden entendre cada persona, perquè sempre intenten superar qualsevol barrera que impliqui una injustícia.

“La inclusió d'un procés telemàtic en les adjudicacions de les interinitats ha condicionat la nova normativa...”

Aquí, per sort, no m'he hagut d'oblidar gens de la meua vida, ja que he pogut fer de la música i el seu ensenyament, un eix al voltant del qual gira gran part de la meua tasca. La meua feina ha estat, primer de tot, aconseguir fer entendre, encara més, la importància de la música en particular i de les arts en general. Les arts escèniques són importants per fer persones creatives i constructives, capaces d'observar el seu entorn i interactuar amb ell. Vivim en un món on es promocionen les polítiques educatives basades a crear persones útils per al sistema econòmic. Per això és necessari promoure aquells elements de l'educació que faciliten un creixement personal i ajuden a fer persones crítiques, lliures i creatives.

Però si això es evident per a l'STEI-i, és una tasca inabastable per a l'Administració. Ha estat una gran decepció veure com una Administració relativament afí als meus principis, no ha estat capaç d'entendre la necessitat de promoure aquests ensenyaments, ni els de règim especial ni els generals. He vist la minva d'hores de música a secundària, he vist l'intent de reestructurar els ensenyaments musicals a les nostres illes sense voler-hi dedicar, en cap moment, ni un euro més. L'STEI-i ha lluitat per a mantenir la presència d'hores de música a l'escola i la continuïtat en tots els cicles de l'ensenyament.

I la lluita ha estat encara més gran a l'hora de tractar un dels temes dels quals en som responsable: les interinitats. Aquí no puc sinó constatar un greu retrocés justificat per l'Administració només amb qüestions tècniques. La inclusió d'un procés telemàtic en les adjudicacions de les interinitats ha condicionat la nova normativa, canviant l'ordre de la llista i ha afectat, en alguns casos, greument certes persones. Però això no seria tan greu si l'STEI-i, després de moltes reflexions, no hagués presentat un model de gestió de les llistes que no en

perquè els ensenyaments musicals formin part de la xarxa pública i els seus professors, del Cos de Música i Arts escèniques. Per primera vegada, la Conselleria ha fet estudis econòmics per la viabilitat de la segona fase i hem aconseguit crear una comissió formada per especialistes de tots els nivells, per estudiar les necessitats reals dels ensenyaments musicals a la nostra Comunitat. Ara, els ensenyaments de música i dansa estan més presents que mai al debat de la comunitat educativa, fins al punt que l'informe d'aquesta comissió, de la qual en form part, demanarà la creació de nous conservatoris a l'illa de Mallorca, una reivindicació ja antiga de l'STEI-i. Però no estam contents només amb això: tot això quedarà en un no-res si aquesta Conselleria no comença a creure en aquests ensenyaments, fa una aposta ferma i aporta els recursos necessaris per seguir creixent.

modificava l'estat i facilitava a l'Administració la gestió informàtica de tot el procés. I no contents amb això, la Conselleria va inventar-se una nova figura, la dels interins substituïts, que no està regulada a cap llei estatal, als quals no se'ls té en compte més que l'expedient acadèmic i que incompleix en aquest aspecte el bon Acord de febrer de 2008!

“No pots girar la cara quan veus entrar per la porta del sindicat una mare que no la contracten pel simple fet de tenir un infant menor de setze setmanes...”

Tot i això, però s'ha vist compensat per tota la feina feta. Ja hi ha escoles de música que tenen conveni, que no es regeixen per l'estatal, tan precari. Tenim ben clar que s'han de defensar els drets dels seus treballadors i ja fa anys que fem feina, i molta,

Tot això sembla impossible de suportar, però l'únic que ha fet és que em reafirmi en les meves creences, que desenvolupi un discurs encaminat, només, a lluitar per les persones, per totes les persones; que no em deixi convèncer per l'Administració en allò que la normativa ha d'estar encaminada a satisfer la majoria i que es poden permetre petites minories perjudicades. I si ha estat possible tot això, ha estat

només gràcies a tota aquesta gent que m'envolta, que cada dia m'empeny a seguir tenint il·lusió, que sempre m'acompanya, especialment quan hi ha alguna petita batalla que s'ha perdut. No pots girar la cara quan veus entrar per la porta del sindicat una mare que no

la contracten pel simple fet de tenir un infant menor de setze setmanes, quan algú ha de canviar d'illa amb dos fills, després de deu anys de feina. Totes aquestes coses fan que se t'encengui la sang i treiguis forces d'on faci falta. □

Lluita i reivindicació continua per les millores socials i laborals

Antònia Albertí,

responsable de 1r cicle d'ESO i d'acció social de l'STEI-i

Des de fa uns quants anys desenvolup la meva acció sindical a les zones de Sóller, Bunyola, Valldemosa, Deià, Son Ferriol i Sant Jordi i una part de Palma. Conec bé la problemàtica de Sóller. Hi ha quantitat de d'escoles petites, manquen centres nous, s'han de fer reformes i hi ha una lluita política entre l'Administració educativa i l'Ajuntament per concedir terrenys que sovint han provocat situacions caòtiques. Hi ha alumnat separat a diversos edificis i aules prefabricades de caràcter indefinit. També gaudesc de veure que s'han fet petites escoles noves, com és el cas de Valldemossa, Pla de Na Tesa, etc., amb una línia completa i altres han crescut molt. Hem lluitat molt perquè les infraestructures millorin i es pugui treballar amb millors condicions.

La meua àrea de responsabilitat dins el sindicat és el primer cicle de l'ESO i també assistesc a diferents comissions al llarg de l'any. Unes són mensuals com la d'Acció Social, en què des del 2007 treballam per la millora i canvi del Decret 128/2002 del Fons Social que regula el sistema de prestacions, ajuts, bestretes... Demanam des de fa temps que es faci un nou decret, la Conselleria es va comprometre a presentar-nos un esborrany, però de moment tot ha quedat en bones paraules. En aquesta comissió aprovam les ajudes per a fills menors de devuit anys, per a estudis i bestretes ordinàries i extraordinàries. També assistesc a altres comissions trimestrals com la de les Habilitacions, on aprovam noves especialitats

per al professorat de primària. Form part del Comitè de Prevenció de Riscos Laborals on parlam del que s'ha fet o es farà a les revisions mèdiques, prevenció etc. Hi ha comissions que són anuals com la de Llicències d'estudi, on es concedeixen llicències anuals i quadrimestrals per a estudis universitaris, EOI, cooperació a l'estranger i per a projectes de recerca. Poden ser remunerades i no remunerades.

“...li comunicàrem les irregularitats que es trobaren els mutualistes amb les entitats mèdiques i parlàrem de la minva de les prestacions i dels hospitals...”

+30 anys
STEI-i
INTERSINDICAL

La de Sinistres de Trànsit es fa quan hi ha hagut accidents dels professors itinerants o altres professors que s'han desplaçat per raons de servei, només valorem els vehicles. La de Calendari Escolar s'aprova anualment. El sorteig de les lletres dels membres que formaran part dels tribunals d'oposicions es fa públicament i amb la participació dels mitjans de comunicació. Participa a les meses sectorials on es tracten alguns dels temes que em pertanyen. També em dedic a atendre les persones que es volen jubilar i que tenen alguna malaltia per incapacitat fent d'enllaç directe amb Muface.

Quant a Muface, seguim lluitant perquè no minvin les nostres prestacions (encara que ens diuen que tenim exactament les mateixes que els treballadors que tenen seguretat social). El passat febrer aconseguírem que el director provincial de les Illes vingués a una mesa sectorial a explicar-nos el nou concert sanitari que es prorroga o canvia cada dos anys. El mateix mes ens entrevistàrem a Madrid amb la directora general de Prestacions Sanitàries i li comunicàrem les irregularitats que es trobaren els mutualistes amb les entitats mèdiques i parlàrem de la minva de les prestacions i dels hospitals que hem tingut aquests darrers anys. Aconseguírem que Muface vetllés pel compliment del concert i es comprometés a corregir les irregularitats que estiguin en les seves mans.

Durant els cursos anteriors i aquest actual he treballat molt amb l'esborrany del Permís Parcialment Retribuït. El mes de maig es va aconseguir que la Conselleria redactàs una Ordre després de molta insistència, però unes setmanes després varen venir les retallades del Govern i de moment s'ha aturat.

Enguany hem fet una campanya d'unitat sindical per la jubilació LOE, hem recollit signatures i escrits que hem enviat al Govern Central demanant la pròrroga indefinida de la jubilació. A la nostre Comunitat cada any enregistra'm una llista de

revindicacions i una d'elles és l'augment de la gratificació autonòmica de la jubilació. □

**Informàtica
Ciutat**
www.informaticaciutat.com

*Venda d'equips informàtics i servei tècnic
Càmeres ip de vigilància
Disseny Web
Servei a Domicili*

Tel. : 971-28 98 98
Fax: 971- 45.16.94
E mail: tenda@informaticaciutat.com
C/ de la Balanguera, 10 - baixos
07011 - Palma de Mallorca

En el sector de l'educació hi ha molta feina a fer

Margalida Cañellas,

responsable d'educació infantil a l'ensenyament públic de l'STEI-i

Només fa uns quants mesos que treball a l'STEI-i. M'he incorporat al projecte sindical de l'STEI-i per responsabilitat i per la convicció de la necessitat de defensar els drets socials i laborals dels treballadors i treballadores.

En el sector de l'educació hi ha molta feina a fer, perquè als centres hi ha molta disposició per part del professorat per dur projectes endavant. Per tant necessitam una Administració sensible a les veritables demandes dels centres i que no perdin el temps amb projectes que no semblen més que quimeres dels responsables polítics.

Pensant encara en la meva tasca docent com a mestre, veig que seria interessant i necessari encarar, amb voluntat i coratge, un canvi en el model educatiu, per deixar de banda un model encallat en el segle passat. Als infants i joves els hem de facilitar i ensenyar a utilitzar eines per avançar i créixer com a persones responsables i crítiques. Aquest canvi només serà possible amb l'impuls de l'Administració, amb la participació del professorat i amb el consens de tota la comunitat educativa.

“...que l'Administració deixi de banda una pila de plans i mesures que no sempre aconseguen donar resposta a les necessitats de tots els centres.”

Juntament amb altres companys i companyes de l'STEI-i m'encarrec de l'acció sindical a educació infantil i primària. Com a membre de la comissió de 0-3 anys, demanam que sigui vertaderament una etapa educativa, i que esdevingui un servei públic i

gratuit dependent de la Conselleria d'Educació i on s'ofereixi a les actuals treballadores l'oportunitat de continuar al seu lloc de treball amb garanties de poder formar-se i millorar les seves condicions laborals i retributives.

Des de la responsabilitat en l'àrea d'educació infantil i primària, una de les nostres demandes i principals reivindicacions és la baixada de ràtios fins a la mitjana de l'Estat, i amb el consegüent augment de les plantilles. Aquesta mesura pensam que podria ajudar molts d'alumnes a aconseguir els objectius d'aprenentatge i que l'Administració deixi de banda una pila de plans i mesures que no sempre aconseguen donar resposta a les necessitats de tots els centres. Per aconseguir

aquesta millora dins el sector d'educació, reivindicam el paper del professorat com a motor de l'educació, la importància de la feina en equip i una bona coordinació i rendibilització dels recursos per part de l'equip directiu. □

El reflex de les arts en l'educació

Astrid Colomar Gelabert,
responsable d'arts plàstiques i disseny de l'STEI-i

La realitat és un joc de miralls i l'educació, com a part d'aquesta imatge, és el reflex de la nostra societat. El col·lectiu docent que treballa amb els ensenyaments artístics sovint se sent marginat igual que la cultura i les arts en la nostra societat. Tots sabem que quan és necessari retallar, tant en pressupostos governamentals com en currículum educatiu, les arts són les primeres candidates.

Ens queixam de la dificultat que l'alumnat assumeixi valors i responsabilitat, però preponderam els coneixements teòrics i confiam que podran fer aquesta tasca. En canvi, coneixements com els valors, capacitat de comunicació, i de relació, etc., són l'esquelet del nostre cos i aquest reacciona pel tacte de la vida. No hem de subestimar els coneixements artístics, ja que són capaços de fer l'impossible. Amb això no vull fer demagogia, sinó reivindicar les infinites possibilitats que el camp de la creativitat ofereix i assenyalar que allò veritablement valuós de la creativitat i les arts és que sempre es manifesten a través de la pròpia experiència, és a dir, del nostre cos i de la nostra ment, això no s'oblida, sinó que s'integra en la nostra persona. No obviem que la persona es construeix fonamentalment amb les seves vivències i en la societat en què vivim adoctrinam, és això formar persones? O en realitat és molt més còmode i segur no estimular massa la creativitat?

“Des de l'STEI-i lluitam tant per detectar i valorar les necessitats d'aquest col·lectiu oblidat com per aconseguir les conseqüents millores.”

Dit això, concretem amb allò que passa dins les nostres aules i anem de la mà del professorat d'aquest àmbit. Aquest col·lectiu, tot i que no és molt nombrós, té unes necessitats que també són importants.

Ens trobam que els mèrits artístics o titulacions que ofereix l'Escola Superior de Disseny no són presents en els distints barems de la normativa. Que els cursos de formació que es puguin fer a l'estranger o simplement a altres llocs de l'Estat tampoc no es valoren, quan en les arts s'ha de cercar molt per trobar qualitat. Des de l'STEI-i lluitam tant per detectar i valorar les necessitats d'aquest col·lectiu oblidat com per aconseguir les conseqüents millores. Per això demanam que se'ls valori una formació que si ha de ser de qualitat i específica, inevitablement pot tenir moltes procedències. El CEP s'hauria d'esforçar més en la seva oferta, tenint en compte els seus horaris que no només són de professorat de primària o secundària, sinó també de formació professional i règims especials.

D'altra banda, si s'ha d'aconseguir que el professorat estigui preparat i al dia, també se li ha de donar unes possibilitats de temps; per això volem que la normativa de permisos i llicències s'adeqüi a cada cos. En el cas del professorat d'ensenyaments artístics s'ha de poder propiciar la seva participació en activitats artístiques, així com la seva participació en projectes d'investigació pedagògica, artística i creativa.

Una altra dificultat sobre la que insistim cara a l'Administració educativa de la nostra Comunitat és la manca de pressupost, especialment greu en els ensenyaments artístics de la formació professional i règim especial. No es poden impartir coneixements pràctics on s'utilitzin eines professionals, sense tenir-les sempre actualitzades amb les exigències d'aquestes professions al mercat laboral. Si no som capaços de formar professionals competents, quin sentit té tot l'esforç que s'hi dedica?

També, i com a conseqüència de no tenir una prioritat dins la planificació, ens trobam amb

infraestructures deficitàries i en mal estat com és el cas urgent de l'Escola d'Art d'Eivissa, entre d'altres. D'igual manera que la resta d'ensenyaments té dret a unes infraestructures adequades i dignes, sense cap excusa.

L'Escola Superior de Disseny es troba en un moment de transició important. A partir del curs vinent començarà a oferir estudis de grau, cosa que comporta un repte molt important per a aquesta escola. Perquè tot això es pugui fer de forma adequada, demanem un increment pressupostari i un pla de finançament específic del Ministeri d'Educació i de les comunitats autònomes per abordar la inserció dels ensenyaments artístics superiors en l'EEES.

A causa d'aquests canvis el professorat de l'ESD necessita conèixer la repercussió de la modificació dels plans d'estudis a la plantilla; si l'oferta de places per a l'alumnat dependrà dels recursos existents o si la nostra Comunitat Autònoma la reduirà; que ens aclareixin com la nostra Comunitat Autònoma i el MEC, dins els seus àmbits respectius, abordaran la separació del centre de l'ESD a l'hora d'impartir les titulacions superiors i professionals; també volem conèixer les veritables intencions del Ministeri i la nostra Comunitat Autònoma sobre l'exigència de les titulacions per al professorat que impartirà els ensenyaments superiors i quina passarà a ser la situació dels professors especialistes. Quant als horaris volem que el professorat que compartirà els ensenyaments artístics superiors s'homologui amb el que diu la llei sobre els horaris del professorat universitari, dins el marc dels estudis superiors de l'Estat.

“Si hi ha una cosa que he après aquí, és la importància de la força i la negociació col·lectiva.”

Des de l'STEI-i lluitam per la dignificació dels ensenyaments artístics i per un increment pressupostari definit.

A títol personal m'agradaria dir que ser sindicalista no és gens fàcil, sobretot en el present, crec que els sindicats han de jugar un paper fonamental dins aquesta crisi i exigir justícia en el seu tractament, però això només ho podem aconseguir si ens hi posam tots junts. Si hi ha una cosa que he après aquí, és la importància de la força i la negociació col·lectiva. I amb això vull animar tothom que reflexioni amb molta cura sobre aquest aspecte perquè crec que d'això en depèn el nostre futur. □

I ara hem d'evitar la fi del món?

Josep Coll i Amengual,
membre de la comissió de l'STEI-i per al Medi Ambient

En el tema de les emissions de CO₂, fins ara hem anat passant pàgina, però s'ha arribat a un punt en què no hi ha volta de full. La realitat empitjora les previsions més catastròfiques i, a hores d'ara, no hi ha cap científic que negui ni rebaixi la potencialitat devastadora de l'escalfament global provocat pels gasos d'efecte hivernacle. L'últimàtum és damunt la taula i tots nosaltres l'enrevoltam; cal que hi actuem. Hem de trobar o inventar un model de viure sense cremar tant de petroli, i canviar els nostres hàbits de vida de manera notable.

Per altra banda, cal puntualitzar que aquest canvi pot venir obligat per l'esgotament dels combustibles fòssils. Aquí, els estudis també són d'una contundència que escarrufa. Segons els experts, amb els responsables de les principals companyies petrolieres en l'àmbit mundial al capdavant (no se n'amaguen), hem assolit o estam a punt d'assolir el pic del petroli, és a dir que, a partir d'ara, per qüestions físiques, l'extracció de petroli disminuirà progressivament. Aquest fet, juntament amb el fet que la demanda no s'atura de créixer, farà que augmenti el preu dels combustibles d'una manera privativa per a la immensa majoria de la població.

La primera idea que ens pot passar pel cap, irreflexiva, pot ser un miratge de solució. Amb l'esgotament dels combustibles fòssils s'haurà resolt el problema del canvi climàtic, podríem pensar. Malauradament, no serà així. L'exhauriment de les fonts d'energia no renovables ens portarà, si no en disminuïm radicalment el consum, a

un punt de no retorn. No serem a temps a fer el canvi de les energies convencionals a les renovables i serà molt més difícil controlar l'augment de la temperatura planetària. La fam i la misèria, i amb això les guerres, es generalitzaran.

Òbviament, la solució no depèn només del que nosaltres facem o deixem de fer. Però podem entonar un *mea culpa* ben tranquils. Les Illes Balears són el lloc amb més cotxes per habitant de tota Europa. Les emissions provocades per aquest mal sistema de mobilitat superen, de llarg, el que seria, si no convenient, almanco raonable. No hi ha alternativa. O deixam el cotxe aparcat, o sapiguem que estam contribuint de manera decidida a la fi del

“...ja hem adoptat les primeres mesures, que intensificarem, cada vegada més, per aconseguir disminuir l'ús del vehicle privat a motor.”

món. A la catàstrofe. Per sort, però, sembla que no tot està perdut. Hi ha esperança. En aquest moment, les administracions de les Illes Balears semblen disposades a fomentar el canvi d'hàbits en els desplaçaments. Les inversions en transport públic, el projecte de tramvia de la badia de Palma, l'allargament i l'electrificació de les línies de tren, el trentram o, naturalment, els carrils per a bicicletes, han de ser el veritable punt de partida d'una nova manera d'anar (i venir) per la vida. Sabem que aquestes actuacions han provocat alguns recels en una part de la ciutadania. Per això aquest article, per convèncer-los, i per animar els que ja ho estan, que justifiquin davant els escèptics la necessitat imperiosa d'adoptar maneres sostenibles de mobilitat.

La vessa que pot fer deixar el cotxe per agafar el tren o la bicicleta és molt semblant al tipus de peresa que té, posem per cas, un infant que s'ha d'aixecar per anar a escola. La raó per superar aquestes dues pereses és ben clara: si no, serà pitjor. Si no vas a escola, hi hauràs d'anar de gran, tot sol, sense amiguets. Si no comences a prescindir del cotxe, després serà massa tard. Hem d'actuar com un pare responsable i no defugir el debat, tot i que haguem d'entrar amb alguna discussió. No es tracta de vèncer, sinó de convèncer. No hi ha alternativa.

Des de l'STEI-i som ben conscients d'aquesta nova realitat i ja hem adoptat les primeres mesures, que intensificarem, cada vegada més, per aconseguir disminuir l'ús del vehicle privat a motor.

Per una banda, hem fet campanyes dirigides a l'afiliació i, per una altra, amb molta més ambició, els sectors d'ensenyament del sindicat encapçalam les reivindicacions, a base de propostes absolutament factibles, per a canviar de dalt a baix el sistema de mobilitat per als desplaçaments cap els centres educatius a les Illes Balears. Per a posar alguns exemples apuntarem els plans de mobilitat, la pacificació del trànsit, els camins escolars, el foment de l'ús de la bicicleta, la inclusió de criteris de sostenibilitat en els processos d'adjudicació de places al personal docent, la compatibilitat dels horaris per a aquells professors que comparteixen cotxe, etc.

En aquest mateix sentit, a mitjan octubre d'aquest 2010, l'STEI-i organitza unes jornades per a posar en comú totes aquestes qüestions entre la comunitat educativa. Serà el fòrum clau per destriar els nous camins que s'hauran de recórrer a partir d'ara per anar a escola. Aprofit l'avinentsa per a convidar-vos-hi.

El tema és seriós, xerram d'evitar la fi del món, ni més ni pus. És cert que no passarem a la Història per agafar el tren o anar en bicicleta, per deixar el cotxe aparcad o per, com fa milions d'anys, tornar anar a peu. Amb aquestes accions tan senzilles aconseguirem una cosa infinitament més meritòria que passar a la història: que, després de nosaltres, continuï la història. □

Secretaria territorial de l'STEI-i a Menorca

Francesc Cardona Natta,
responsable de l'STEI-i de Menorca

En aquest nou curs que acabam de començar, l'STEI-i de Menorca inicia una nova etapa, a causa de la jubilació d'Onofre Martí Mir, que fa més de 30 anys va fundar, amb altres docents, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de Menorca, l'STEM. Posteriorment s'integrà dins l'STEI-i i, al llarg de la majoria d'aquests anys, n'Onofre n'ha estat el seu cap visible i referent. Per tant, fins ara, rallar de l'STEI-i vol dir rallar d'en Nofre.

Durant aquest temps també hi ha hagut altres persones que han treballat d'alliberades: n'Assumpta Gorrias, na Marga Sarris, na Rosa Cabiró, na Maria Camps, en Sito Caules, en Xequi Cardona i d'altres que hi han col·laborat des del Consell d'Illa, Consells Escolars, representants de Centre, com na Pili, na Cati, en Pere, en Joan, n'Araceli, en Felipe, na Marga, en Marc, n'Àngels, etc., i moltes altres que han fet possible que l'STEI-i sigui reconegut com la primera força sindical d'Educació a Menorca i a les Illes Balears. A totes i a tots els agraim la seva tasca i dedicació, moltes vegades silenciosa, perquè sense el seu treball ara no seriem on som. Moltes gràcies.

d'escoletes infantils, que persegueix el reconeixement de la seva professionalitat, tasca i dedicació, que ha estat lloada en els àmbits estatal i internacional.”

Actualment, l'STEI-i va creixent, tant en nombre d'afiliats, com de representants. També s'amplien els sectors des dels quals treballam: a part del sector d'ensenyament públic i privat-concertat, també som presents a l'Administració autonòmica i Sanitat i és un dels reptes futurs obrir-nos a altres sectors on ja comencen a germinar les llavors que semblam dia a dia.

A més de les tasques que realitzam cada dia, informació, assessorament, consultes, visites a centres, assistència a Consells Escolars de Ciutadella, Maó, Menorca i Illes Balears, Comissions de Formació, Comitè de Seguretat i Salut Laboral, Junta de Personal Docent no Universitari..., aquests darrers dos anys hem treballat molt amb les mestres i educadores d'escoletes infantils de 0 a 3 anys, amb el professorat dels CEPA i amb el professorat de formació professional. Fruit d'això són les noves delegades sindicals que ens representen i les dues noves propostes d'aconseguir un Conveni Col·lectiu per a les docents d'escoletes infantils, que persegueix el reconeixement de la seva professionalitat, tasca i dedicació, que ha estat lloada en els àmbits estatal i internacional. Per altra banda, s'ha duit a terme la constitució de la Plataforma de Formació Professional per aconseguir la nova construcció d'un Centre Integrat de Formació Professional per a tota Menorca, que aglutina totes les famílies professionals, per així potenciar, millorar i formar els futurs professionals i, al mateix temps, realitzar la formació ocupacional i contínua per formar els treballadors i professionals existents.

A més a més, seguim treballant per aconseguir reptes de futur històrics: obrir una nova seu a Maó,

aconseguir una Junta de Personal Docent no Universitari a Menorca, que faciliti la descentralització administrativa i ens procuri una major dotació de personal i de materials i una delegació efectiva de competències. □

“...docents

Plataforma en defensa de la FP a Menorca

STEI-i Menorca

L' STEI-i Menorca ha creat una plataforma en defensa de la FP, que se reunirà trimestralment, per reflexionar i analitzar la seva situació.

La primera acció realitzada, vistes i analitzades les instal·lacions i l'oferta formativa actual, ha estat demanar la creació d'un Centre Integrat de FP de titularitat pública, que agrupi tota l'oferta formativa de l'illa de Menorca, capaç de satisfer les principals demandes formatives dels estudiants, de la població treballadora i del propi sector productiu.

La Unió Europea es planteja com un dels seus reptes més importants la preparació de les persones per a la vida activa, mitjançant la millora de la seva qualificació professional, per poder respondre amb èxit als requeriments que actualment ens proposa el món laboral. En aquest sentit, la formació professional s'enfronta a l'enorme desafiament de formar i qualificar una gran majoria de joves estudiants, treballadors/es i ciutadans/es mitjançant l'aprenentatge permanent i el reconeixement de la seva competència professional. Sabem que diferents informes i estudis asseguren que el nombre de tècnics no serveix per a satisfer la demanda d'aquests professionals. La conclusió és clara: sobren llicenciats i falten tècnics de formació professional. Per demostrar la importància que té la FP en el procés de formació permanent dels ciutadans, és necessari desenvolupar una sèrie d'actuacions que puguin donar a la FP l'impuls que necessita i que podrien concretar-se en:

- Coordinació de les diferents conselleries que tenen responsabilitat en FP, realitzada mitjançant una direcció unificada que hauria d'assumir la Conselleria d'Educació. Ha arribat l'hora de procedir a la coordinació de la formació per a l'ocupació i de la formació professional reglada, amb la finalitat d'evitar duplicitats i solapaments d'actuacions entre les diferents institucions competents, optimitzant els recursos disponibles i articulant un sistema que permeti acreditar durant tota la vida activa de les persones les seves competències professionals.

- Establiment, mitjançant un pla concret, de línies d'actuació en la gestió de la formació professional que possibilitin avanços i donin resposta a les noves necessitats de la societat actual que camini cap a un nou model econòmic i social sostenible i solidari. Fins ara, en aquests aspectes es detecta falta de lideratge en el camp de la integració dels subsistemes de FP i en la innovació, així com experiència en la gestió de la FP.
- Elaboració d'un mapa de la FP a Menorca que respongui als sectors d'activitat econòmica i laboral de l'illa i connectat totalment a la nostra realitat geogràfica i socioeconòmica.
- Planificació adequada de l'oferta formativa i que aquesta respongui a les necessitats de qualificació de Menorca i a les expectatives formatives del conjunt de la ciutadania, incloent no només el perfil jove - estudiant, sinó, a més a més, persones treballadores que es volen incorporar al mercat laboral o simplement millorar les seves expectatives professionals.
- Implicació de tots els professionals afectats en el Sistema Integrat d'Informació i Orientació Professional. És important la participació dels

professors de formació i orientació laboral, ja que sense l'actuació d'aquests professionals no podrem parlar d'un sistema estructurat i de qualitat. Aquest col·lectiu hauria de crear un Pla d'Informació i Orientació Professional que informi i orienti cap a la FP, en el qual s'agrupin: un pla específic per als IES, un pla per als centres d'adults, i altres plans a concretar.

- Organització d'un pla de formació i actualització del professorat per a adequar els coneixements tecnològics i didàctics dels professors a les necessitats que generin els nous títols de FP i els nous certificats de professionalitat.

Quant a centres de formació professional, aquesta plataforma es planteja una nova tipologia de centre a Menorca: un centre integrat de FP únic. La nostra proposta contempla la creació d'aquest centre que podria compatibilitzar l'oferta del Sistema Educatiu (reglada o inicial) i la formació per a l'ocupació, amb l'objectiu de rendibilitzar recursos existents en les administracions públiques. Es fa necessari crear fórmules jurídiques i organitzatives que puguin coordinar l'oferta educativa de FP.

Es tracta, en definitiva, d'impulsar un procés que es materialitzaria en la creació d'un centre que integri l'oferta formativa de la formació professional a Menorca i que pogués tenir autonomia pròpia en el seu desenvolupament normatiu respecte d'altres ensenyaments del sistema, ubicat a un lloc que permeti l'accés a la formació de la població de tota Menorca. Tot això implica un altre model de gestió de la FP a les Illes Balears que manifesti una voluntat política que aposti, d'una vegada per totes, per aquest tipus d'ensenyament i exerceixi un lideratge d'innovació i d'aposta de futur.

La població de tots els municipis de Menorca bé mereix un Centre Integrat de Formació Professional, si realment volem aspirar a una qualificació professional de qualitat de tots els joves i no tan joves de la nostra illa, accessible, que faciliti l'accés des de la formació professional als ensenyaments oficials impartits per les universitats, que garanteixi la inserció dels titulats en el mercat laboral i que

compleixi aquesta màxima d'un ensenyament continu al llarg de la vida. Entre altres, volem destacar els següents punts que justifiquen la creació d'un centre d'aquestes característiques a Menorca:

- Considerar la formació com el principal factor per a crear una base sòlida i formada del nou teixit productiu que contribueixi al desenvolupament econòmic de l'illa.
- Satisfer les demandes dels diferents sectors i promoure una major vinculació del sistema productiu amb el sistema de formació professional.
- Implantar, amb un caràcter innovador, ensenyaments que connectin la formació professional amb altres titulacions i ensenyaments que permetin la generació de personal qualificat que les necessitats socials requereixen.
- Incrementar l'oferta formativa, qualitativament i quantitativament, de manera notable.
- Donar facilitat d'accés a totes aquelles persones que vulguin accedir a qualsevol tipus de formació, tot ubicant el centre en un lloc estratègic, geogràficament parlant.
- Avançar en la integració real i efectiva dels subsistemes de formació professional existents.
- Convertir aquest Centre en veritable referent per a la qualificació dels treballadors i treballadores de la nostra illa.

Una vegada feta la proposta i exposada a l'opinió pública, n'hem demanat la seva adhesió. De moment ja comptam amb l'adhesió del 90% del professorat de FP, de la majoria dels directors dels IES, del Consell Escolar de Menorca i del Consell Escolar Municipal de Ciutadella. Resta obert aquest període d'adhesions perquè encara s'hi puguin adherir totes aquelles associacions, partits polítics, col·lectius... que treballin pel bé de la FP i especialment per Menorca. □

Onofre Martí, un referent de l'STEI-i a Menorca

Maria Camps,

responsable d'ensenyament privat-concertat de l'STEI-i Menorca

Onofre Martí neix a Es Mercadal, l'any 1949. Cursa Batxiller a l'IES Josep M. Quadrado de Ciutadella i Magisteri a Palma de Mallorca. Comença a fer classes el 1972 a Sant Francesc de Sales de Ciutadella (Ca Los) i hi està durant 5 anys. El 1977 treu les oposicions i entra a formar part del cos de mestres. Passa un any a l'escola de Ferreries i a continuació entra a treballar durant 18 anys al CP Mare de Déu del Toro. Amb l'entrada de l'ESO, es desplaça a l'IES M. Àngels Cardona, on hi està durant 14 anys. Al llarg de tota aquesta trajectòria, desenvolupa tasques de tutor d'EGB, d'ESO, Secretari, Director i, a partir de 1990, ho compagina amb la d'alliberat sindical, gairebé sempre a mitja jornada i, en ocasions i per circumstàncies, a jornada sencera.

Quina motivació personal et va empènyer a entrar a formar part d'un sindicat?

Fent una mica d'història, hem de dir que a Menorca primer va aparèixer l'STEM, que va néixer d'unes assemblees unitàries de mestres, a partir d'un moviment molt important que va esdevenir l'any 76. A partir d'aquí, gairebé a tot l'Estat van sorgir sindicats de treballadors de l'ensenyament, i a Menorca també, aleshores encara deslligat de Mallorca. La motivació va ser principalment per la voluntat de renovació pedagògica. Al principi organitzàvem les escoles d'estiu des de l'STEM. A partir del curs 84-85 sorgeixen els Moviments de Renovació Pedagògica (MRP), que organitzen escoles d'estiu, i els sindicats ens ocupem de treballar per les millores laborals i professionals. El Moviment i l'STEM neixen, per tant, del mateix embrió. S'ha de dir també que els MRP es creen perquè els sindicats no podien demanar subvencions per organitzar les escoles d'estiu. Primerament va aparèixer, a Mallorca, un moviment de renovació anomenat AIRE. Després ja es va crear el Moviment de Renovació de Menorca que ara coneixem. Un cop creat, el local, que fins aleshores era compartit, passa a ser del Moviment i l'STEM es trasllada al c/ Puríssima, on hi vàrem esser fins l'any 2006.

Què passa quan l'STEM s'integra dins l'STEI i l'organograma s'eixampla a l'àmbit interinsular?

Prèviament a la incorporació dins l'STEI, existia una confederació de totes les illes. El 82-83 podríem parlar d'un període d'hivernació en termes sindicals. A partir del 85, torna a haver-hi molts problemes a les escoles i es pren la decisió que tota la gent de Menorca s'afiliaria directament a l'STEI. En definitiva, les relacions amb Mallorca han estat bones i positives, el que també és cert és que a Mallorca a vegades els costa entendre quina visió tenim nosaltres des de Menorca i Eivissa. A vegades nosaltres tenim una perspectiva molt pràctica i no sempre reips la resposta esperada, ni tan aviat com voldries. Això encara no està solucionat del tot. Tot i així, no hi ha hagut molts problemes. Esperem que en el futur tampoc no n'hi hagi.

La teva tasca sindical t'ha menjat moltes hores de la teva vida personal?

En un principi sí, perquè després de la feina s'havien de fer reunions i demés. A partir del 90 les coses van canviar. Darrerament tot estava més estructurat i podies complir l'horari establert, tot i que segons quines èpoques la feina es podia allargar fins la matinada, amb les adjudicacions,

per exemple, abans que s'implantés el procés telemàtic.

El tòpic que els sindicalistes viuen molt bé és llavors això, un tòpic...

No viuen gens bé! És una feina com una altra. Últimament la gent em diu, "...i també deixes l'STEI?" És clar, jo hi anava a fer feina a l'STEI, no de vacances. Encara que tens un horari diferent, pot ser dur a vegades anar per les escoles. No passava molt, però hi ha hagut centres que han empipat bastant l'STEI en l'àmbit sindical. No direm noms. En canvi, a d'altres centres era una bassa d'oli... És així.

Quin és el dia a dia d'un sindicalista, un aspecte que a vegades la gent no acaba d'entendre o que no sabem projectar prou bé?

Atendre les possibles demandes que faci la gent, i, el més important, anar als centres, explicar la situació actual i recollir informació i demandes per poder avançar i millorar les condicions. Has d'estar al dia de totes les qüestions.

Què té un sindicalista de "mediador" o potser, fins i tot, de "psicòleg"?

En part sí que desenvolupa aquests dos rols. S'ha de tenir mà esquerra. Has de saber tractar amb l'Administració i a la vegada atendre persones que han tingut un problema i ajudar-les a resoldre'l, tant materialment com pel que fa a la part psicològica que se'n deriva. Al cap i a la fi, el sindicat fa d'intermediari entre l'Administració o l'empresa i el treballador.

Pel que fa a l'afiliació, hi ha diferència entre la gent que porta molts anys afiliada i la gent més jove?

Sí. Abans la gent s'afiliava més per una vinculació ideològica i actualment s'afilien per motius més pràctics, per tal que els puguin resoldre problemes que els puguin sorgir. Però potser un dels trets comuns dels afiliats a l'STEI és el tema de la defensa de la llengua pròpia.

Quins guanys han estat més importants, des del punt de vista sindical, al llarg d'aquests anys?

Es podria resumir, bàsicament, en la baixada de ràtios, la millora d'infraestructures i la creació de nous centres (pel que fa a infraestructures a Menorca sempre s'ha anat enrere), horaris més reduïts per al professorat, la composició dels equips directius, els salaris... Quan es mira històricament, es veuen els canvis aconseguits, encara que a vegades no en som prou conscients.

Què destacaries com allò més positiu i allò menys positiu al llarg de tots aquests anys?

El més positiu és veure els avenços que s'han aconseguit a Menorca, i el menys positiu, per exemple, les vagues per aconseguir millores, principalment la del 88, que va ser molt important en l'àmbit estatal; haver de forçar la màquina no és mai una opció desitjable.

Continua essent necessària la figura dels sindicats?

I tant! Nosaltres sempre hem dit que si no hi hagués l'STEI-i s'hauria de crear. Els altres sindicats també fan molta feina (he de dir que la relació amb els altres sindicats presents a Menorca sempre ha estat bona, sempre hi ha hagut entesa) però l'àmbit d'aplicació és molt gran. En el nostre cas, durant molt de temps, la dedicació era només cap a l'educació. Ara hi ha hagut una necessària obertura cap a altres sectors, tot i que costa entrar-hi.

Creus que l'alliberament sindical hauria de tenir data de caducitat?

Això és una discussió complicada i difícil, però crec que entre i entre és important conèixer el dia a dia dels centres i no desvincular-se del tot dels problemes dels nostres companys. La solució, però, no és fàcil.

Quins reptes de futur assenyalaries per al sindicalisme a Menorca?

Crec que l'STEI-i de Menorca ha de fer un esforç per obrir-se a altres sectors, com ara funcionaris de l'Administració, Sanitat, etc. Un altre aspecte que sempre he reivindicat és tenir una altra seu a Maó. En general, cada cop és més complicat negociar amb l'Administració, establir fites més concretes i signar acords que es puguin complir, ja que a vegades se signen pactes que després els polítics no compleixen. Un dels grans reptes és que allò que se signa es compleixi.

I a partir d'ara, què et depara la vida?

Tothom em diu que tindrè molt de temps però jo encara no ho he notat. Suposo que em dedicaré a coses que fa temps vull fer, com ara fer qualche viatge, dedicar-me de nou als escacs, cuidar l'hort, passejar es ca...

I si algun dia tenim dubtes podràs també atendre la nostra telefonada...

I tant!

M'agradaria que tanquessis tu mateix aquesta entrevista amb allò que consideris més important.

Al llarg de molts anys, he portat una doble vida professional, la de mestre i la de sindicalista, que han transcorregut parelles. Quan mires enrere i veus que es clouen les dues etapes, tens una sensació estranya però estic molt content d'ambdues tasques i d'haver aportat el meu granet d'arena als dos móns en els quals m'he mogut professionalment. M'he sentit per igual professor que responsable sindical, sempre ambdues facetes han estat molt lligades; per això m'ha agradat compaginar ambdues a mitja jornada, per no perdre de vista la realitat del centre.

Només em queda dir fins sempre i salut, molta salut!

Moltes gràcies, Nofre, per tots aquests anys que has dedicat al món de l'educació. □

Alfonso Herrero, impulsor de l'STEI-i a Eivissa

“Avui els mestres lluiten tot sols enfront de la degradació de l'escola pública”

Edelmiro Fernández,
responsable de l'STEI-i al CEIB

Alfonso Herrero va néixer l'any 1948 a Las Menas de Serón (Almeria). Fill de miner i de mestressa de casa, va estudiar la primària al seu poble. El batxillerat el va fer intern a Baza (Granada) gràcies a una beca. Posteriorment va estudiar Magisteri, també gràcies a una beca. Acabats els estudis de mestre li va tocar fer la “mili” a les Illes Balears. A Eivissa va començar a fer de mestre a l'Escola Blat, una cooperativa que treballava inspirada en la filosofia de l'escola Summerhill. Amb posterioritat ha treballat a diverses escoles d'Eivissa: Can Bonet, Sant Ciriac, Sant Rafel, l'Urgell i des del curs 1985 fins a la seva jubilació al CP Sant Jordi. A l'escola de Sant Jordi ha estat 5 anys de secretari i 19 de director. Des de l'any 1987, en què es va crear l'STEI a Eivissa, fins al curs 91/92 va ser la persona que representava el sindicat.

El nostre company Alfonso Herrero s'ha jubilat en finalitzar el curs 2009/10. Alfonso és la persona que va impulsar el sindicat a Eivissa i que ha representat un exemple de treball i compromís amb l'escola pública com a mestre i com a director. Per això hem volgut parlar una estona amb ell sobre el sindicat, l'escola i l'ofici de mestre.

1. Com varen ser els inicis de l'STEI a Eivissa?

Cap als anys 76-77 es va crear a Eivissa una Associació de mestres, antics alumnes de la Normal; ens reuníem els socis (mestres d'escoles públiques i privades d'ideologies diverses) per parlar de les nostres preocupacions; això es podria considerar la llavor del que després serà el sindicat. Aquesta associació va desaparèixer l'any 81; de fet, entre uns quants companys la nit del 23-F vàrem amagar la documentació i l'associació no va tornar a posar-se en funcionament.

L'any 87 Carlos Cermeño, company del sindicat a Madrid (UCSTE) va cridar a l'escola de Sant Jordi cercant persones a Eivissa per posar en marxa el sindicat; un company de feina que va atendre la trucada va dir que feia temps jo havia tingut relació amb el sindicat. Vàrem parlar Carlos Cermeño i jo i vàrem quedar que un company de Mallorca passaria pel centre per canviar impressions. Aquest company era Pere Polo i a partir d'aquell moment vaig actuar com a representant de l'STEI a Eivissa. El curs següent va ser el de la “famosa” vaga de l'ensenyament i el meu baptisme de foc al sindicalisme.

2. Als inicis el sindicat no tenia local “oficial”, però tenia locals “oficiosos”. Ho pots explicar?

Com el caragol amb la seva closca, jo també duia el sindicat al damunt; els matins a l'escola i a la tarda al carrer i a un local d'oci, el bar Moreta, on m'ajuntava amb els amics a fer la partideta de cartes. El curs 91-92 vaig trobar un local a Vara de Rey, que va ser la primera seu social i oficial del nostre sindicat i va substituir els locals “oficiosos” esmentats abans.

3. Has exercit 38 anys com a mestre a Eivissa, dels quals 19 has estat director de l'escola de Sant Jordi. Creus que ha canviat molt l'ensenyament a Eivissa en aquests anys? Com ha canviat?

Sí, hi ha hagut canvis en l'ensenyament però considero que la majoria han estat insuficients i/o negatius. I faig aquesta

asseveració basant-la en una sèrie de conductes i reformes socials i estructurals que poc han ajudat en 38 anys a fer visibles canvis significatius en el nostre sistema educatiu.

Suposen una rèmora per a l'ensenyament, ja que els darrers anys ha tengut menys eficàcia la feina d'educar, perquè la societat actual amb la seva mentalitat hedonista rebutja qualsevol tipus de sacrifici amb la permissivitat dels pares que satisfà tots els capritxos dels seus fills sense sentit del límit. Avui l'alumne no dóna cap valor a les coses que s'aprenen i el seu nivell de coneixement és molt baix a l'hora d'escriure, d'expressar-se, de parlar, d'adjectivar. El 90% del seu vocabulari no passa de "rollo", "tio", "col·lega"... I enmig de tot això estan les noves tecnologies (una cosa que per fi interessa els alumnes) que consideren que l'esforç mental que havien de fer ara el farà l'ordinador: una cosa és conèixer una notícia i una altra entendre-la.

Tampoc no han generat molts de canvis els plans d'estudis que només persegueixen una visió lúdica de l'educació, ni les polítiques educatives amb falses pretensions de progressisme que no afavoreixen la cultura de l'esforç. La recent llei d'educació, la LOGSE, no s'ha aplicat per falta d'inversió i de professorat. Hi ha hagut canvis teòrics i superficials que han afectat la forma sense incidir en el fons.

4. Com ha canviat el paper del professorat i la visió que té la societat de la seva funció?

El mestre, el professorat en general, sempre ha estat el blanc de les crítiques, situació agreujada els darrers anys. Si el fill o filla d'una família és bon estudiant els pares diuen "Quin fill més llest tenim", si és un estudiant dolent, "aquest mestre no serveix per res". Queden molt lluny els temps de l'alcalde, el capellà i el mestre.

Avui és notable la falta de valoració de la feina dels mestres, que a més a més, se senten poc recolzats per l'Administració i molt sovint desautoritzats pels pares a l'hora d'exigir i posar correctius als seus alumnes. És molt estrany trobar pares que es posin de part del professorat. La societat no valora que tot el desgast a la classe el té el professor perquè els darrers anys l'alumnat és cada vegada més passiu.

Abans hi havia consciència d'una societat amb problemes i educadors i famílies lluitaven junts per superar-los, avui els mestres lluiten tot sols enfront de la degradació de l'escola pública i el magatzem de problemes socials que li carreguen. Molts de pares i alumnes consideren que només tenen drets i cap obligació.

5. Què creus que ha aportat l'STEI-i a l'ensenyament a les Pitiüses?

L'STEI-i ha estat, i és, un referent en el món de l'educació. Els ensenyants, tant de l'escola pública com de l'escola concertada han tingut en aquest sindicat el baròmetre de la situació educativa dels nostres centres i de la nostra illa.

6. Quin sentit té avui en dia un sindicalisme com el que representa l'STEI-i?

Des de fa 33 anys un tret fonamental en el seu funcionament ha estat la participació activa de tota l'afiliació en les feines sindicals. Avui ha millorat la feina pedagògica i el professorat té més formació però la participació ha decaïgut, falta el contacte directe i pròxim amb els qui compartim una mateixa feina i unes mateixes inquietuds per a intercanviar i assumir compromisos que la feina col·lectiva proporciona.

Crec que l'STEI-i ha de ser un instrument al servei dels interessos col·lectius del treballadors de l'ensenyament i dels altres sectors on és present. L'STEI-i té per senyera la defensa d'un model d'escola pública, la nostra identitat lingüística i cultural, la lluita a favor de la igualtat entre homes i dones, i de tot allò que signifiqui un món millor i més just.

7. Quins són els teus millors records de tota aquesta etapa?

Tinc molts records i molt bons. Tot i no ser els millors, record amb melangia els primers anys de singladura del sindicat, on sense gaire recurs de cap tipus, ni materials ni personals, recorriem totes les escoles i instituts de les Pitiüses atenent les demandes més diverses, ja que érem en aquells moments l'únic sindicat amb força, que es dedicava només a l'ensenyament.

M'acompanyaran com a millors records tots els companys i companyes que al llarg d'aquests anys m'han ensenyat que el sindicalisme és l'amic de totes les persones compromeses. □

Quatre anys treballant per millorar l'ensenyament públic a Eivissa i Formentera

STEI-i Pitiüses

Des de les passades eleccions sindicals, a final de 2006, en les quals el professorat de les Pitiüses ens va donar el seu suport de forma majoritària, ens vàrem plantejar lluitar per uns objectius de futur que ara, amb la perspectiva que ens dóna el temps, podem dir que hem assolit en bona part, tot i que no sempre amb l'èxit desitjat.

Des de la responsabilitat que dóna el fet de ser el sindicat majoritari de l'ensenyament a Eivissa i Formentera; i sempre amb l'objectiu de defensar els interessos col·lectius dels treballadors i treballadores i de fer feina per la millora de l'ensenyament públic a les Pitiüses, la nostra tasca s'ha basat en aquests eixos prioritaris:

- La denúncia del dèficit històric en infraestructures educatives i en oferta educativa que patim a les Pitiüses.
- La lluita per dotar de més estabilitat el professorat i les plantilles dels nostres centres, on la taxa de professorat interí és la més alta de les Illes Balears.
- La informació periòdica a les treballadores i treballadors sobre les negociacions en els diferents àmbits i les novetats en normativa que ens afecta.
- L'exigència que des d'Eivissa i des de Formentera es puguin prendre les decisions i les mesures oportunes d'acord amb les nostres necessitats i característiques; per això hem fet una campanya activa per dotar progressivament de capacitat de decisió i gestió les Delegacions Territorials Insulars.
- L'oferta de cursos i activitats de formació del professorat.

“És clara, per part de l'STEI-i, la voluntat de transmissió de totes les informacions possibles a l'afiliació i per extensió a tot el personal docent.”

- El treball en temes de Cooperació i Sensibilització a través d'Ensenyants solidaris.
- La participació en diverses plataformes cíviques de les Pitiüses i l'augment de la presència socio-política del sindicat a les Pitiüses.
- Participació, i representació activa, en diversos fòrums i òrgans de representació institucionals:

Consells Escolars (municipals, insulars i de Balears), Comissió d'Escolarització d'Eivissa i Formentera, Comitè de Seguretat i Salut d'Eivissa i Formentera per al Personal Docent no Universitari, Consell Assessor de la Seu Universitària d'Eivissa i Formentera, Consell de Cooperació de les Illes Balears, Fons Pitiús de Cooperació, Comissió de Protecció Social de l'Ajuntament d'Eivissa, Fòrum de la Immigració d'Eivissa...

Durant tots aquests anys, des de l'STEI-i Pitiüses, a través de tots els canals al nostre abast, i sempre amb voluntat de servei a la comunitat educativa de les Pitiüses, hem tractat d'atendre les nombroses i diferents demandes que, per part dels nostres afiliats, però també per part d'altres sectors de l'ensenyament, ens han anat sorgint.

“...nombroses comissions, comitès, consells i grups de treball en els quals l'STEI-i s'ha posicionat sempre en defensa de l'escola pública de les Pitiüses...”

És clara, per part de l'STEI-i, la voluntat de transmissió de totes les informacions possibles a l'afiliació i per extensió a tot el personal docent. Ho hem fet en reunions informatives a la nostra seu, en assemblees o per escrit. Un bon exemple és la dedicació del nostre, i vostre, sindicat a facilitar totes les tasques dels nous processos telemàtics de la Conselleria, que ha fet que els docents de les Pitiüses hagin tingut al seu abast una informació a Eivissa i Formentera que la pròpia Conselleria no ha set capaç de transmetre amb la precisió i claredat que calia.

Hem informat periòdicament de les negociacions en els distints àmbits i de les variacions en la normativa: dels sexennis i triennis, del pacte d'estabilitat per al personal interí, dels nous accessos

telemàtics al CGT, a oposicions, a comissions de serveis, a la tria de funcions i l'adjudicació de places, reutilització de llibres, tutorització, etc., en definitiva, de totes les novetats que afectaven, o eren d'interès, del personal docent.

L'STEI-i Pitiüses al llarg d'aquests anys, ha assistit i participat activament en diferents reunions: amb el Consell Insular d'Eivissa, amb el Consell de Formentera i amb la majoria dels Ajuntaments d'Eivissa. Així mateix ens hem reunit amb la Consellera de Treball del Govern Balear, els 2 Consellers d'Educació d'aquesta legislatura i amb les responsables de la Delegació Territorial d'Educació a Eivissa i de la Direcció General de Planificació i Centres i la Direcció General de Personal Docent. En totes les ocasions hem volgut ser portaveus de tota la comunitat educativa, amb el principal objectiu de treballar per la millora de la situació de l'ensenyament a Eivissa i Formentera; la qual cosa suposa, també, la millora de les condicions de feina dels treballadors i treballadores de l'ensenyament de les Pitiüses.

Per iniciativa nostra, ens hem reunit amb els representants eivissencs dels partits polítics amb representació al Parlament balear: PSOE, ExC i PP, als quals sempre hem exigint el mateix compromís de defensa dels interessos dels treballadors i de l'educació pública a les Pitiüses, demanant una justa valoració de la feina del professorat, cercant la transparència i l'equitat territorial i social i demanant a les administracions competents les partides pressupostàries d'inversió suficients per compensar el dèficit històric en infraestructures que patim a les Pitiüses. Hem lluitat, i malauradament hem de continuar lluitant perquè es construeixin tots els centres educatius que fan falta, i que ja haurien d'estar en funcionament, i així poder fer front al repte de d'una correcta atenció a la diversitat de l'alumnat; amb una distribució de tot l'alumnat de forma equilibrada entre tots els centres, amb la dotació del personal i amb els recursos suficients per aconseguir l'educació de més qualitat que tots voldríem. Hem de dir que sempre hem rebut molt bones paraules,

però també podem dir que els resultats no han set tan positius.

També hem format part de diferents nombroses comissions, comitès, consells i grups de treball en els quals l'STEI-i s'ha posicionat sempre en defensa de l'escola pública de les Pitiüses, com ara:

Al Comitè de Seguretat i Salut d'Eivissa i Formentera per al Personal Docent no Universitari, on hem exigít que es fessin públiques i que, immediatament se'n corregissin les deficiències, les avaluacions dels plans i programes de prevenció de riscos.

Hem participat i assistit a les **Avaluacions de riscos laborals** fetes a l'Escola d'Adults i al CEP per part del Servei de Prevenció de la Conselleria d'Interior i (a petició nostra) de l'avaluació efectuada al CP Vara de Rey a causa del despreniment d'un fals sostre en una de les aules.

Així mateix, hem denunciat, i hem exigít solucions de forma immediata de la situació de les instal·lacions d'alguns centres (CP Vara de Rey, CP Can Misses, IES Blanca Dona, IES I. Macabich, etc.).

En el **Consell de Cooperació de les Illes Balears**, STEI-i/Ensenyants Solidaris de les Pitiüses és membre del Consell i participam activament en les reunions d'aques, on també formam part del grup de treball d'educació i sensibilització.

Al Fons Pitiús de Cooperació, institució referent a Eivissa i Formentera en totes les iniciatives de sensibilització i cooperació, i de la qual actualment ocupem la secretaria.

A la **Comissió de Protecció Social de l'Ajuntament d'Eivissa**, també treballam per incorporar i promoure el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones en totes les polítiques i accions dutes a terme per l'Ajuntament.

En el **Consell Assessor de la seu Universitària d'Eivissa i Formentera** participam en l'anàlisi dels

estudis universitaris que s'imparteixen, de les activitats que ofereix la UIB, dels canvis que es preveuen en estudis de postgrau, etc.

Hem potenciat, impulsat i col·laborat molt activament en la creació i el funcionament dels diferents **Consells Escolars** de les Pitiüses, en els quals hem involucrat un ampli grup de persones, proposades per l'STEI-i Pitiüses, que hi treballen activament.

Al Consell Escolar Insular d'Eivissa, tot i les dificultats i entrebancs, els sis representants de l'STEI-i hem proposat i donat suport actiu a les reclamacions de construcció i reforma dels centres necessaris, la millora del transport escolar i la proposta de dotar de capacitat real de decisió i gestió real la Delegació territorial d'Educació.

Els **Consells Escolars Municipals** d'Eivissa, de Sant Josep, de Santa Eulària, de Sant Joan i de Sant Antoni són ja una realitat, encara que amb funcionaments i resultats diversos; tots han començat a donar resposta als objectius pels quals es varen crear: constituir un autèntic fòrum de debat i una veu de tota la comunitat educativa de les Pitiüses, a qui els responsables polítics haurien de fer més cas. En total, són una quinzena les persones que ha nomenat l'STEI-i Pitiüses als diferents CEM i que, de forma desinteressada, hi dediquen una part del seu temps. A tots ells volem, des d'aquí agrair la seua bona disposició i la feina feta.

El **Consell Escolar de Formentera** està en procés de constitució, l'STEI-i ha nomenat ja a les quatre persones que n'han de formar part. Malauradament, dificultats burocràtiques han impedit la seua posada en funcionament.

Al Consell Escolar de les Illes Balears la presència del representant del STEI-i Pitiüses és constant i serveix, entre altres objectius, per fer present a la resta de comunitat educativa balear les necessitats i característiques de l'educació a Eivissa i Formentera.

Per altra banda, la nostra presència als **mitjans de**

comunicació (rodes de premsa, comunicats, entrevistes...) ha contribuït a fer la difusió de les nostres propostes i dels problemes educatius i socials de les illes.

L'apartat de formació ha estat, aquests quatre anys, un dels nostres eixos de treball, i hem intentat donar resposta a necessitats concretes que ens plantejaven i ens suggerien tant des de l'afiliació en particular

“Ens interessa especialment fomentar la cooperació des d'un esperit crític més que assistencial per arribar a la igualtat d'oportunitats...”

com les treballadores i treballadors en general. Hem treballat principalment en la línia de la coeducació, la solidaritat, en la de riscos laborals i en la necessitat d'ajudar a superar els processos d'oposicions. En total, aquest darrers quatre anys, hem impartit prop de quaranta cursos que han abordat temàtiques tan diverses com la preparació d'unitats didàctiques, cursos de primers auxilis i de prevenció de riscos laborals, un taller d'iniciació a l'escriptura literària a Formentera o un curs de cinema i dona, per només citar-ne una petita mostra. En tots els casos, la valoració per part dels assistents ha estat positiva, i l'assistència molt nombrosa. En termes globals, han participat de la formació realitzada per l'STEI-i més de 850 persones. A més a més, la col·laboració amb altres institucions ens ha permès ampliar l'oferta i millorar els llocs de realització dels cursos. Així mateix, i donat que som una intersindical amb implantació a altres sectors, també hem fet cursos dirigits no específicament al personal docent.

Pel que fa a la tasca de Cooperació i Sensibilització, hem intentat que els problemes que afecten la població del país empobrits siguin coneguts per la societat d'Eivissa, per tal que hi hagi

una major implicació dels particulars i de les institucions a l'hora d'aconseguir un repartiment més equitatiu de la riquesa.

Ens interessa especialment fomentar la cooperació des d'un esperit crític més que assistencial per arribar a la igualtat d'oportunitats, i pensam que una de les maneres d'aconseguir-ho és donant a conèixer les causes dels desequilibris nord/sud, per la qual

cosa hem continuat amb activitats als centres educatius com xerrades, exposicions fotogràfiques, tallers, difusió de material didàctic, contacontes, presentació i explicació dels nostres projectes, etc. Un elevat percentatge de les nostres escoles i instituts han participat d'una manera o d'altra en aquestes activitats; i un gran nombre d'ells s'han involucrat també en la Campanya d'Alimentació Escolar, amb la qual hem

recollit uns 9.000 €.

Fora de l'àmbit educatiu hem organitzat projeccions de pel·lícules, xerrades, exposicions i taules rodones a espais públics (Ajuntaments, Club Diario de Ibiza)

“...resposta i solució a les demandes del professorat, i hem treballat per oferir a la gent un mitjà potent i seriós amb l'objectiu de millorar la tasca docent de tothom.”

obertes a la població en general i hem participat en totes les activitats organitzades pel Fons Pitiús de Cooperació, així com als moviments socials que a Eivissa i Formentera promouen la lluita pels drets humans arreu del món.

Un eix que consideram bàsic és la formació del professorat respecte d'aquests temes, i cada any hem ofert cursos de formació i seminaris amb aquest objectiu que han tingut molt bona acollida.

No ens podem oblidar de la vintena de cooperants

que en els darrers quatre anys han viatjat a Centreamèrica durant les seves vacances per participar en projectes de l' STEI-i o d'Ensenyants Solidaris; cooperants que han participat després en les tasques de sensibilització als centres educatius.

En definitiva, quatre anys que corresponen a dues legislatures diferents, amb colors polítics diferents al Govern de les Illes Balears. Quatre anys on hem vist algunes de les nostres reivindicacions assolides, si més no parcialment, com és el cas dels pactes d'estabilitat del professorat interí, o les reclamades oposicions per illes, que s'han convertit en una realitat a Eivissa i Formentera, tot i que no en totes les especialitats, i per primera vegada algunes especialitats del cos de mestres s'han realitzat a Formentera; i també s'ha millorat la dotació de professorat (en compliment de l'acord de plantilles). Però també quatre anys més sense resoldre el dèficit històric d'infraestructures educatives, de les ràtios

més elevades de les Illes Balears a les nostres escoles, d'una magra i obsoleta oferta educativa de formació professional, d'absència de polítiques efectives per fer front al mal anomenat fracàs escolar, d'una estructura centralista que no respon a les característiques i necessitats de Formentera i d'Eivissa, quatre anys més sense un veritable plus d'insularitat i ara, a més a més, amb retallades per als que no hem generat la crisi i resulta que som els que l'hem de pagar...

La nostra tasca sindical aquests anys ha volgut donar resposta i solució a les demandes del professorat, i hem treballat per oferir a la gent un mitjà potent i seriós amb l'objectiu de millorar la tasca docent de tothom. Queden moltes fites i ens sentim motivats per afrontar-les decididament. Els reptes que ens queden per davant només es poden aconseguir amb el vostre suport i la vostra feina, la de les treballadores i treballadors de l'ensenyament d'Eivissa i Formentera. □

L'STEI-i, UN SINDICAT QUE TREBALLA PELS DRETS DE LES DONES

Àngels Cardona,
Secretaria de la Dona

Fa molts anys, Neus Santaner va començar la tasca d'introduir, dins l'agenda sindical, el tema de la igualtat entre dones i homes. Més tard, amb la creació de la Secretaria de la Dona, es va intentar donar un impuls a aquest treball i consolidar els esforços de les persones de l'STEI-i que creien en una societat igualitària i sense discriminacions. El sindicat STEI-i es declarà "feminista" en els seus estatuts després d'un ampli debat. Feminista, i la cita és literal després de consultar el diccionari, perquè té com a finalitat d'aconseguir la igualtat política, econòmica i jurídica de la dona respecte a l'home.

espanyol, les dones tan sols fa 79 anys que podem exercir el dret al vot; que tan sols fa 35 anys que es va anular la llicència marital que, fins aleshores, impedia a les dones obrir una llibreta d'estalvis, signar contractes de treball, treure el carnet de conduir o cobrar el seu salari sense el permís del seu marit; que sols fa 32 anys que es va despenalitzar l'ús d'anticonceptius; que fa 29 anys que es va aprovar la Llei del divorci i d'altres perles que ens mantenien fermades a un poder patriarcal i androcèntric sense poder exercir els nostres drets com a ciutadanes lliures.

“...no s’entén que les dones tenguin major precarietat en el treball o que el seus sous siguin inferiors als dels seus companys...”

És necessari avui dia el feminisme? Té sentit dins l'agenda sindical el tema de la igualtat? S'ha aconseguit ja la igualtat entre ambdós sexes? Després de la lluita de tantes dones que ens han precedit, sufragistes, polítiques, escriptores, sindicalistes, lliurepensadores, etc., disposam avui dia d'avenços que les nostres padrines no s'hagueren pogut imaginar mai. No oblidem que a l'Estat

La realitat legislativa d'avui dia, ens permet tenir una llei per a la igualtat, una llei integral per a la prevenció de la violència de gènere, així com una llei per a la dona i una nova llei d'igualtat autonòmica en tramitació parlamentària. Aquestes lleis presenten un marc ampli pel que fa als drets de les dones dins els diferents àmbits, social, econòmic, educatiu, laboral, mediàtic, agrícola, artístic i

urbanístic. Però ens adonam que, encara dins l'inconscient col·lectiu és molt present una filosofia basada en el poder d'un sexe sobre l'altre i en la concepció de l'home com a centre de la creació, que considera les dones com a subgènere o com a éssers al servei de l'altre sexe. Si no fos així, no s'entén que les dones tinguin major precarietat en el treball o que el seus sous siguin inferiors als dels seus companys o que l'atur femení sigui superior al masculí.

Si no fos així, no haurien de ser les dones les que demanen més reduccions de jornada o excedències amb les posteriors repercussions en la cotització o en la seva promoció i ascens professional.

Si no fos així, no s'entén que encara resulti a les dones tan difícil assolir llocs de responsabilitat i poder, i algú dirà que les dones no volen ocupar els llocs de direcció però la resposta és clara, no volen perquè tenen altres responsabilitats que no són compartides dins les seves cases o perquè no volen renunciar a unes relacions afectives que les omplen i satisfan. No caldria millor humanitzar les tasques de direcció fent-les més assequibles a tothom? Si no fos així, no s'entén que encara existeixi la segregació horitzontal en les nostres professions: a

les etapes educatives primerenques tot són dones i molt mal pagades per cert, i a mesura que s'ascendeix en la piràmide, augmenten els companys fins arribar a la Universitat on els homes ocupen els principals llocs de poder.

Si no fos així, dins el nostre alumnat, encara no s'estarien reproduint els esquemes tradicionals en les relacions entre nines i nins i entre joves i al·lotes. Els patis d'esbarjo no estarien ocupats principalment pels jugadors de futbol, els nins no ocuparien la major part del temps escolar i l'atenció del professorat i les nines estarien

més disposades a intervenir en els espais públics per prendre la paraula o adoptar una postura més activa davant una situació. Si no fos així, els llibres de text no continuarien fent invisibles les dones importants i privant les nines de models d'actuació i referència (no oblidem que la nostra Comunitat Autònoma és la que major nombre d'avortaments pateix en tot l'Estat espanyol entre les adolescents i això és un indicador d'una manca de responsabilitat en les relacions i de subordinació respecte als homes).

Si no fos així, no hauríem de parlar en les meses de negociació de discriminacions derivades de la maternitat en el nostres sectors, o de la necessitat d'ampliar les mesures de conciliació entre vida

“...dins l'agenda sindical de l'STEI-i, hi figura i hi figurarà el tema de la igualtat entre dones i homes per a aconseguir que sigui una realitat.”

personal i familiar per tal de poder combinar els nostres afectes i la nostra professió. Si no fos així, no hauríem de demanar la responsabilitat compartida amb els nostres companys en les tasques domèstiques i la cura de persones dependents per evitar aquestes dobles o triples jornades que portam a terme les dones i que causen estrès i malalties. Si no fos així, no parlariem de la violència de gènere que provoca més violència i morts entre les dones, tan sols pel fet de ser-ho, més que per qualsevol altra causa.

Per tot això, des de l'STEI-i, es treballa en diferents àmbits:

- Dins l'àmbit intern, cercant la paritat en tots els òrgans de representació.
- Aplicant una perspectiva de gènere a tota l'acció sindical (no oblidem que el 70'6% de la nostra afiliació és femenina).
- Defensant l'eliminació de qualsevol discriminació basada en la maternitat o en aspectes laborals i socials.
- Exigint la implantació de mesures per afavorir la conciliació entre vida personal i laboral.
- Elaborant i fent difusió en els centres escolars de materials didàctics per a treballar la igualtat.
- Participant en les campanyes del 8 de març, dia de les dones, i del 25 de novembre, dia per a la prevenció de la violència de gènere i oferint al professorat material per celebrar ambdues dates.
- Exigint a la Conselleria d'Educació l'aplicació de les mesures educatives que figuren a les lleis i que tenen a veure amb la igualtat.
- Demanant la creació d'un Pla d'Igualtat a la Conselleria d'Educació tal i com ho marca l'estatut bàsic.
- Fomentant la coeducació com a model educatiu.
- Evitant fer invisibles les dones per mitjà del llenguatge.
- Oferint cursos de formació i jornades per al professorat per a treballar la igualtat.
- Col·laborant amb diferents organismes per a assolir objectius comuns: Institut de la Dona, Direcció Insular d'Igualtat, Universitat, etc.
- Participant en plataformes i consells de dones per a fer arribar la seva veu a l'agenda política del Govern.
- Actuant dins fòrums internacionals i confederals.
- Denunciant qualsevol situació discriminatòria o vexatòria cap a les dones.

Com hem dit abans, els esforços de les que ens han precedit, han donat els seus fruits, però no oblidem que queden encara moltes situacions a resoldre i moltes fites a assolir. No oblidem tampoc, que dins l'agenda sindical de l'STEI-i, hi figura i hi figurarà el tema de la igualtat entre dones i homes per a aconseguir que sigui una realitat. □

CRÒNICA DE LES JORNADES D'ENSENYAMENT PÚBLIC

“Treballam el present, construïm el futur”

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

Durant els dies 20, 21 i 22 d'abril de 2010, es varen celebrar aquestes Jornades d'ensenyament públic *Treballam el present, construïm el futur* a l'Aula Magna del Guillem Cifre de Colonya de la Universitat de les Illes Balears amb la participació d'un centenar de persones inscrites, i una mitjana d'uns 60 a 70 assistents a cada sessió. Aquestes Jornades varen ser organitzades per l'STEI-i, amb la col·laboració de la Universitat de les Illes Balears i l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, i coordinades per la Sra. Maria Antònia Font, secretària d'Ensenyament Públic de l'STEI-i.

Aquí teniu el programa que es va dur a terme durant les jornades:

OBJECTIUS Promoure la implicació del professorat en la millora del servei públic d'educació
Obrir línies de diàleg i reflexió sobre la millora de l'ensenyament públic

STEI-i
INTERSINDICAL

DIMARTS, 20	DIMECRES, 21	DIJOUS, 22
<p>17.00h Recepció de participants.</p> <p>17.15h Presentació. Gabriel Caldentey, Secretari general de l'STEI-i. Benvinguda als participants. Dolores Forteza. Decana de la Facultat d'Educació.</p> <p>17.30h Educació emocional. Immaculada Sumeda. Professora de la UIB.</p> <p>18.30h Descans. Cafè per la llengua. Obra Cultural Balear.</p> <p>19.00h Convivència i autoritat del professorat. Rosabel Rodríguez. Professora de la UIB.</p> <p>20.00h La convivència als centres. Presentació d'experiències: • CP Ariany • CP Melrior Rosselló • IES Mossèn Alcover • IES Pau Casesnoves • IES S'Arenal</p>	<p>17.30h Pacte per l'Educació i Llei Catalana d'Educació (LEC). Rosa Carvadell. USTEC STEI. Catalunya.</p> <p>18.00h Descans.</p> <p>18.30h Parlem de competències bàsiques en educació. Pere Arzina. Professor de la UIB. Menorca.</p> <p>20.00h Iniciatives del professorat: • Inicis de l'escola en català • El paper de l'escola d'estiu i les escoles mallorquines • L'escola en català, avui • Plataforma per la llengua</p>	<p>17.30h La necessitat d'un nou model econòmic i social. Josep Manel Busqueta. Membre del Seminari d'Economia Crítica-Taïa.</p> <p>18.30h Descans i confit teatral.</p> <p>19.00h El professorat motor de l'educació. Presentació d'experiències: • Mobilitat sostenible • Música, pla pilot del CP San Serni • Teatre als centres</p> <p>20.00h Taula rodona. Necessitats actuals de l'ensenyament públic: • Representant de la Conselleria d'Educació • Dolores Forteza. UIB • Jaume Ribas. HAPA • M. Antònia Font. STEI-i</p>
<p>Destinatari: Personal docent de totes les àrees i nivells educatius; estudiants i persones interessades en el tema. Termini d'inscripció: Del 29 de març al 19 d'abril. INSCRIPCIÓ: http://www.steiformacio.com/, a l'apartat personal docent (presencial) o al telèfon 971910060</p>		

En el proper número de Pissarra podreu trobar una extensa crònica del desenvolupament de les ponències i taules rodones, que suposen una aportació interessantíssima per a la millora de l'ensenyament. □

El plurilingüisme: un camp que s'obre camí

Virgínia Rosselló Lozano,
Universitat de les Illes Balears

L'actual Llei orgànica d'educació (en endavant LOE) ens ofereix una ocasió idònia per reflexionar sobre la importància creixent de les llengües i la seva presència en augment a les nostres aules. La possibilitat d'introduir una segona llengua estrangera a l'etapa de primària fa avançar el sistema educatiu espanyol cap al nivell dels seus homòlegs europeus quant a l'ensenyament de llengües. Però, quantes llengües és necessari aprendre? Per què és tan important fer-ho? Què en diuen els organismes i les institucions oficials? Què fan els nostres veïnats europeus? És el plurilingüisme la solució a l'aprenentatge de tantes llengües?

En aquest article s'intentarà donar resposta a aquestes preguntes a través de la revisió dels següents punts:

1. El que promou el Consell d'Europa a través dels seus documents de referència.
2. El que fan els països de la Unió Europea en relació amb l'ensenyament i aprenentatge de llengües.
3. El cas d'Espanya: evolució de la legislació en l'ensenyament de llengües estrangeres.
4. El cas de les Illes Balears.

1. El Consell d'Europa: directrius i documents de referència

El Consell d'Europa, en el seu afany d'aconseguir una Europa cohesionada i plural, dóna directrius en diverses matèries i orienta d'aquesta manera tots els estats membres en múltiples qüestions. En aquesta comunicació ens referirem a allò que estableix en relació amb l'educació en general i a les polítiques lingüístiques en particular.

La Divisió de les Polítiques Lingüístiques pren partit a favor del manteniment de la diversitat lingüística i

cultural d'Europa, per respectar la idiosincràsia que és característica del nostre continent. Fa ja una dècada que aposta fortament pel plurilingüisme i el seu enfocament global. S'hi refereix amb les paraules que reproduïm literalment a continuació: "En el domini de l'educació, les polítiques lingüístiques han d'encoratjar l'adquisició de diverses llengües, en nivells diferents de coneixement i a diferents moments de la vida, amb la finalitat que els ciutadans europeus desenvolupin la seva competència plurilingüe i es comuniquin millor els uns amb els altres (Guide pour l'élaboration de politiques linguistiques éducatives en Europe, 2007). Però, què és el plurilingüisme? A què fa referència la competència plurilingüe?"

"...cal una competència plurilingüe, que no és la sumatòria de competències en diferents llengües..."

El plurilingüisme és la presència simultània de dues o més llengües en la competència comunicativa d'un individu i la interrelació que s'estableix entre elles. (Institut Cervantes, 1997-2010). Perquè es desenvolupi el plurilingüisme cal una competència plurilingüe, que no és la sumatòria de competències en diferents llengües, sinó l'específica que desenvolupen persones que parlen més d'una llengua i que els permet resoldre situacions i activitats pràctiques concretes tot recorrent a la comparació, el contrast i l'alternança entre diferents llengües. No es tractaria, doncs, d'una simple sumatòria de competències monolingües, sinó una competència que emergeix de l'entramat que conformen els repertoris disponibles en la comunicació i la creació verbal.

En els darrers anys, aquests dos conceptes han anat adquirint importància en el plantejament del Consell d'Europa sobre l'aprenentatge de llengües. Es desbanca així el model de nadiu "inassolible" al qual

s'aspirava en el passat, per prendre partit del que s'anomenen "competències parcials de les llengües". El desequilibri que hi ha entre les diferents habilitats lingüístiques d'una llengua és ara la norma: podem tenir una excel·lent expressió oral en anglès, però no escrita; podem comprendre a la perfecció el francès o el portuguès, però no parlar-lo, etc. D'aquesta manera els coneixements diversos i diferenciats de les llengües que sabem, lluny de ser considerats inservibles o com a limitacions, ens ajudaran a superar obstacles davant situacions comunicatives en llengües que desconexem o que coneixem parcialment.

Si tenim en compte la perspectiva que acabam d'explicar, la finalitat de l'educació lingüística es modifica profundament. En paraules de la citada institució, "ja no es tracta d'aconseguir el domini d'una o dues, o fins i tot tres llengües, preses aïlladament, amb un *parlant nadiu ideal* com a model definitiu, sinó que la finalitat és desenvolupar un repertori lingüístic en què tinguin cabuda totes les habilitats lingüístiques. Això implica, evidentment, que les llengües ofertes en les institucions educatives haurien d'estar diversificades, i als estudiants se'ls hauria de donar l'oportunitat de desenvolupar una competència plurilingüe. Els responsables de l'educació no es poden limitar només a l'assoliment d'un nivell determinat de domini d'una llengua concreta en un moment determinat en el temps, encara que, indubtablement, això sigui important".

Aquesta informació que hem ofert es troba dins uns dels documents de major rellevància que ha publicat el Consell els darrers anys. Ens referim al Marc comú de referència per a les llengües (en endavant MCER) que sorgí l'any 2001. Va dirigit a tots els actors que es relacionen amb l'ensenyament de llengües i és un instrument que estableix els elements lingüístics que s'inclouen dins cada etapa de l'aprenentatge. Defineix també els nivells de competència perquè puguin ser comparables en l'àmbit comunitari.

Després del MCER, la Divisió de Polítiques Lingüístiques ha publicat altres documents de referència, l'objectiu dels quals és guiar els diferents països de la Unió Europea en l'elaboració dels seus

programes lingüístics. De manera breu, exposam a continuació els que consideram que són mes rellevants perquè es troben directament relacionats amb el plurilingüisme.

“Luxemburg, amb tres llengües oficials a tot l'Estat, és el país que més llengües ofereix en el seu sistema educatiu...”

- El Portfoli europeu de les llengües (PEL) és un document sorgit el 2001 la finalitat del qual és documentar la capacitat plurilingüe i les experiències en totes les llengües de qui el porti. Està format per un passaport de les llengües, on es consignen tots els idiomes amb què ha tengut relació el possessor així com les competències en cada una d'elles; una biografia lingüística, on es detallen les experiències en les diverses llengües, i un dossier, que reuneix les produccions personals que certifiquen les competències aconseguides. Es troba relacionat amb el MCER.
- *La Guia per a l'elaboració de polítiques educatives a Europa: de la diversitat lingüística a l'educació plurilingüe* es va publicar el 2003 i es revisà i amplià el 2007. Es tracta d'un sumari destinat als responsables polítics, on es descriuen els mitjans pels quals les polítiques educatives poden dur a terme una educació plurilingüe global i coherent. És un instrument d'anàlisi que serveix com a document de referència per a l'elaboració o la reorganització dels ensenyaments de llengua als estats membres.
- Plataforma de recursos i de referència per a l'educació plurilingüe i intercultural. És un instrument relativament nou (abril de 2009) concebut com a lloc de consulta i plantejat a mode de plataforma. Hi tenen cabuda tots els estudis, investigacions i documents que s'han elaborat fins ara a l'empara del Consell d'Europa en qüestions d'ensenyament i aprenentatge de llengües. Una vegada més, la finalitat és

servir d'eina als països de la UE en l'elaboració dels seus programes relatius a llengües. Els diferents apartats que es poden consultar són: "L'aprenent i les llengües presents a l'escola", "Les llengües de l'escolarització", "Llengües regionals, minoritàries i de la migració", "Llengües estrangeres, vives i clàssiques", "La llengua de les altres matèries" i "La llengua com a matèria".

2. Els nostres veïnats europeus

Segons la publicació *La enseñanza de lenguas extranjeras en España* (Morales Gálvez *inter alia*, 2000), tots els estats que integren la Unió Europea presenten un denominador comú quant a l'ensenyament de les llengües: la creixent posició que els idiomes estrangers gaudeixen dins el currículum. De manera gradual, aquesta matèria s'ha anat incorporant als diferents plans d'estudi: primer, a l'ensenyament secundari, després al primari i inclús a l'infantil, encara que en aquest darrer no sigui sempre assignatura obligatòria.

Amb l'objectiu d'exemplificar aquesta informació, es presenten al final dues taules (taula 1 i 2) que ofereixen dades sobre el nombre de llengües estrangeres ofertes de manera obligatòria als diferents països de la UE¹ i la duració del seu ensenyament en els nivells d'infantil, primària i secundària. Es refereix a dades del curs 2006-2007 i la font de la informació és l'edició 2008 d'Eurydice.

Les gràfiques mostren que Luxemburg, amb tres llengües oficials a tot l'Estat, és el país que més llengües ofereix en el seu sistema educatiu. Segons la taula, els seus alumnes, a l'edat de 15 anys, poden saber més de quatre idiomes estrangers. Suècia, es troba també al capdamunt de la llista dels països que més llengües ensenyen, amb tres llengües per alumne. El tercer lloc en el rànquing l'ocuparien els Països Baixos, que també destaquen pel nombre d'idiomes oferts.

"...introdueix una novetat substancial: la possibilitat d'inserir una segona llengua estrangera al currículum del tercer cicle de primària."

Seguint amb la mateixa publicació citada anteriorment, el següent pas en l'expansió de les llengües estrangeres ha estat l'ampliació en el nombre d'idiomes estudiats, bé sigui amb caràcter obligatori o optatiu, que arriba a ser de tres o quatre en un nombre considerable de països. La taula 3, extreta també de l'Eurydice 2008, ens mostra l'evolució del nombre de llengües apreses durant els cursos 2001-2002, 2002-2003 i 2005-2006 a l'etapa de primària, per a tots els alumnes dels estats membres. En aquest apartat, també s'observa la supremacia quant a nombre de llengües per alumne, en països com Luxemburg en primera posició, on el 80% de l'alumnat del país aprèn més de dos idiomes estrangers, Estònia en segon lloc o Islàndia.

Per acabar amb aquest apartat, les autores de *La enseñanza de lenguas extranjeras en España* exposen que l'oferta de llengües entre les quals els alumnes poden elegir també s'ha diversificat a Europa, encara que és clarament l'anglès, seguit pel francès, l'idioma estudiat majoritàriament a la Unió Europea. La taula 4² ens ofereix dades sobre quines són les llengües ofertes pels diferents sistemes educatius del nostre continent.

3. El cas d'Espanya

En aquesta secció de l'article, passarem breument revista per les diferents lleis que hi ha hagut a Espanya durant les darreres quatre dècades quant a l'ensenyament de llengües estrangeres.

Fins a la dècada de 1970 la instrucció de llengües estrangeres estava circumscrita al nivells superiors de

1 Els codis dels països i les regions són els següents: BE fr: Bèlgica comunitat francesa, BE de: Bèlgica comunitat alemanya, BE nl: Bèlgica comunitat flamenca, BG: Bulgària, CZ: República Txeca, DK: Dinamarca, DE: Alemanya, EE: Estònia, IE: Irlanda, EL: Grècia, ES: Espanya, FR: França, IT: Itàlia, CY: Xipre, LV: Letònia, LT: Lituània, LU: Luxemburg, HU: Hongria, MT: Malta, NL: Països Baixos, AT: Àustria, PL: Polònia, PT: Portugal, RO: Romania, SI: Eslovènia, SK: Eslovàquia, FI: Finlàndia, SE: Suècia, UK: Regne Unit, UK-ENG: Anglaterra, UK-WLS: Gal·les, UK-NIR: Irlanda del Nord, UK-SCT: Escòcia, IS: Islàndia, LI: Liechtenstein, NO: Noruega. TR: Turquia.

2 El terme "CITE" de la taula fa referència al nivell. Així "CITE 1" és "educació primària", "CITE 2", "educació secundària inferior" (1r i 2n d'ESO) i "CITE 3", "educació secundària superior" (3r i 4t d'ESO).

l'educació i generalment tenia caràcter obligatori. S'iniciava entre els 10 i 12 anys i l'oferta incloïa sempre el francès. A partir de llavors i gràcies a la Llei general d'educació (en endavant LGE), es dona un pas important, ja que en aquest moment el nivell educatiu en què es comença a impartir una llengua estrangera és ja una etapa obligatòria: l'educació general bàsica. No obstant això i a pesar que es va establir la possibilitat de començar abans, aquest canvi no es va traduir en un avançament en l'edat d'inici de l'esmentat aprenentatge, que continua essent als 12 anys. Amb l'aprovació de la Llei d'ordenació general del sistema educatiu (en endavant LOGSE) el 1990, hi ha algunes modificacions. S'introdueix de manera general l'idioma estranger a partir del segon cicle de primària, a l'edat de 10 anys, però a quasi totes les comunitats autònomes s'implanta de manera experimental o definitiva també al primer cicle. Així, el 1999 es regula la instauració empírica en el primer cicle de l'educació primària i en el segon de l'educació infantil en aquelles comunitats que ho sol·liciten. La LOE, que va veure la llum el 2006, introdueix una novetat substancial: la possibilitat d'inserir una segona llengua estrangera al currículum del tercer cicle de primària. Pel que fa als nivells de secundària i batxiller, des de la LOGSE fins a la LOE és obligatori l'aprenentatge d'una llengua estrangera per a qualsevol de les modalitats, com també ho és l'oferta d'un segon idioma plantejat de manera optativa.

4. El cas de les Illes Balears

Aquesta darrera secció la dedicarem a la puntualització d'alguns aspectes que són característics de la nostra comunitat autònoma.

Pel que fa a la legislació revisada a l'anterior apartat, les Balears subscriuen punt per punt tot el que acabam de mencionar, és a dir, la mateixa normativa es va aplicar al seu moment a la nostra regió en el que s'anomena "segon nivell de concreció". No obstant això, volem esmentar el que Egidio Gálvez recorda a la seva obra *Evolución de la enseñanza Primaria: organización de la etapa y programas de estudio*, amb la LOGSE es ratifica la llengua pròpia de la

“Aquest dret es va assolir plenament a partir de la Llei 3/1986 de Normalització Lingüística a les Illes Balears...”

comunitat autònoma, que ja havia estat inclosa amb anterioritat. La Llei de 1970 afirmava el dret a l'estudi en llengua vernacle i la reforma de 1975 tornà a incidir-hi, però només es garantirà plenament l'ensenyament en aquesta llengua després de l'aprovació de la Constitució. Aquest dret es va assolir plenament a partir de la Llei 3/1986 de normalització lingüística a les Illes Balears (BOCAIB, 1986).

Pel que fa a la LOE, el BOIB núm. 92 EXT., ens deixa amb una incògnita sobre si es farà efectiva l'opció d'oferir una segona llengua al tercer cicle de primària. El text és ambigu respecte a allò publicat pel Govern central. Suposam que les conseqüències d'aquest canvi de paradigma encara han de ser calculades i traduïdes a l'acció.

Bibliografia

- Agence exécutive Éducation, Audiovisuel et Culture, 2008. *Eurydice. Chiffres clés de l'enseignement des langues à l'école en Europe*. Bruxelles. Conseil de l'Europe.
- BOCAIB (1986). *Llei 3/1986, de 29 d'abril, de Normalització Lingüística a les Illes Balears*. Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, núm. 15, 20 de maig de 1986.
- BOIB (2008). *Decret 72/2008, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears*. Butlletí Oficial de les Illes Balears, núm. 92, de 27 de juny de 2008.
- Consell d'Europa, (2001). *Marc Comú de Referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*. Generalitat de Catalunya. Consell d'Europa, (2007) *De la diversité linguisti-*

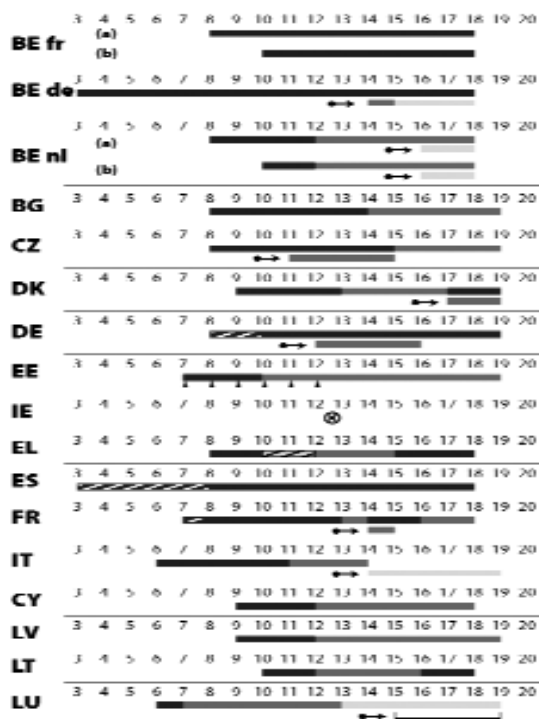
que à l'éducation plurilingue: guide pour l'élaboration des politiques linguistiques éducatives en Europe. Division des politiques linguistiques. Strasbourg.

- Consell d'Europa, (2001). *Portfoli Europeu de les Llengües*. Document electrònic extret de www.coe.int/portfolio/fr
- Consell d'Europa, (2009). Plateforme de ressources et de références pour l'éducation plurilingue i interculturelle. Document electrònic extret de http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/langeduc/LE_PlatformIntro_fr.asp

- Egado Álvarez, I. (1994). *La evolución de la Enseñanza Primaria en España: organización de la etapa y programas de estudio en Tendencias pedagógicas*, núm. 1.
- Instituto Cervantes (1997-2010). *Diccionario de términos clave de ELE* . Madrid: Centro Virtual Cervantes
- Morales Gálvez i altres, 2000. *La enseñanza de lenguas extranjeras en España*. Madrid. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Secretaría General de educación y formación profesional. Centro de Investigación y Documentación Educativa (C.I.D.E.)

Taula 1

Langues étrangères comme matière obligatoire (MO) pour tous et dans certaines filières/types d'établissement (Âges concernés)

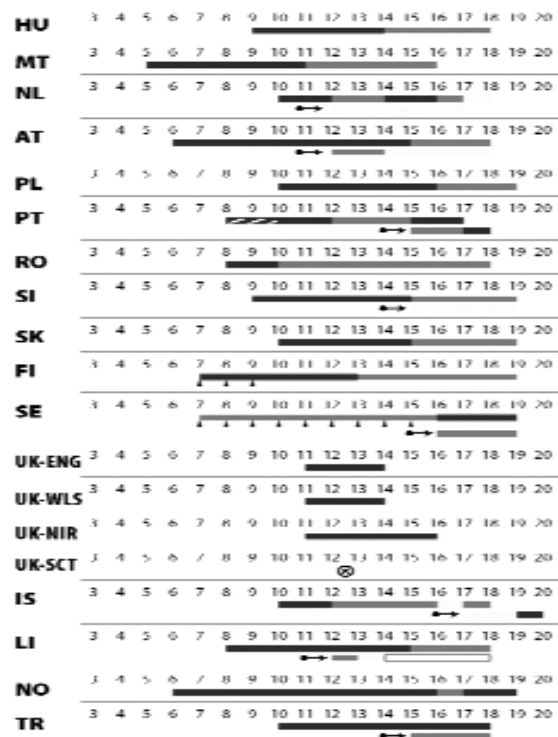

Nombre de langues comme MO: 1 2 3 4
 En voie de généralisation ▲ Âge de début variable
 La ligne pointée par cette flèche ne concerne que certaines filières/types d'établissement
 ⊗ Pas de langues étrangères comme MO

Source: Eurydice.

Taula 2

Langues étrangères comme matière obligatoire (MO) pour tous et dans certaines filières/types d'établissement (Âges concernés)

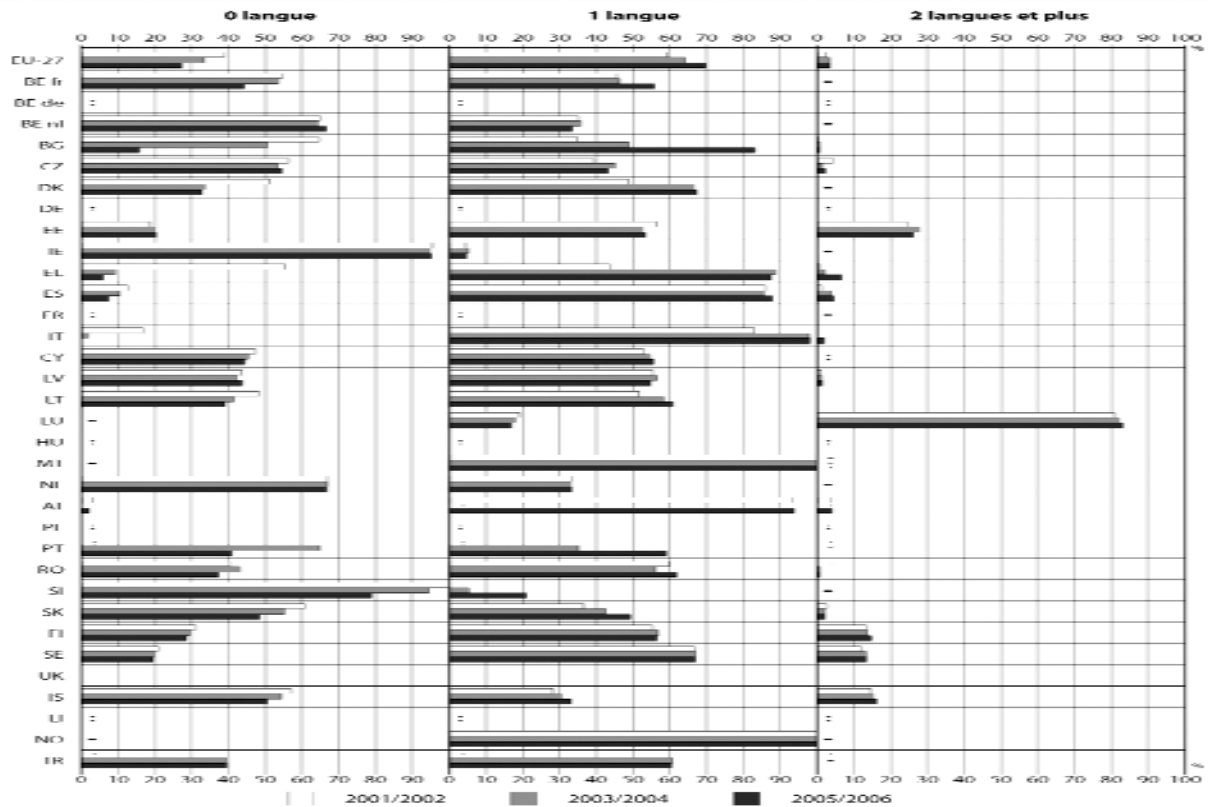

Nombre de langues comme MO: 1 2 3 4
 En voie de généralisation ▲ Âge de début variable
 La ligne pointée par cette flèche ne concerne que certaines filières/types d'établissement
 ⊗ Pas de langues étrangères comme MO

Source: Eurydice.

Taula 3

Figure C3. Évolution de la répartition (en pourcentage) de la population totale des élèves du niveau primaire (CITE 1) selon le nombre de langues étrangères apprises, 2001/2002, 2003/2004 et 2005/2006.

Source: Eurostat, UOE.

Taula 4

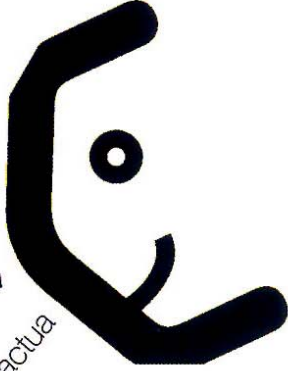
Figure B10. Éventail de l'offre de langues étrangères indiquées dans les documents émis par les autorités éducatives centrales. Niveaux primaire et secondaire général, 2006/2007.

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	ENG WLS	U.K. NIR	SCT	IS	LI	NO	TR		
Anglais	1				1	1	1	1		1		1	1	1	1				1	1	1		1	1	1							1	1	1	1		
Français		1	1				1	1	1								1	1						1	1												
Allemand					1					1		1				1	1	1							1	1											1
Espagnol					1							1													1												
Italien												1													1												
Russe												1													1												
Latin												1													1												
Chinois													1			1																					
Néerlandais		1											1																								
Danois																1																					
Suédois																1													1								1
Polonais																																					
Turc																																					
Arabe													1																								
Japonais																1																					
Finnais																1																					
Croate																																					
Bosnien/Croate/Serbe																																					
Grec																																					
Hébreu moderne																																					
Hongrois																																					
Slovaque																																					
Tchèque																																					
Slovaque																																					
Grec ancien																																					
Norvégien																																					
Portugais																																					
Sami																																					
Romani																																					
Croate/Bourgenländisch																																					
Bosnien																																					
Estonien																																					
Irlandais																																					
Letton																																					
Lituanien																																					
Maltais																																					
Serbe																																					
Langue de l'ARYM																																					

Source: Euryclic, etc.

viuallengua

imagina intenta respira llança't viu
abraça plora doblega viu actua

reacciona crea imagina intenta respira llança't viu
abraça plora doblega viu actua

reacciona crea imagina intenta respira llança't viu
abraça plora doblega viu actua

viuallengua

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

Mobilitat sostenible als centres educatius

Jornades
del 14 al 16
d'octubre
de 2010

Teatre Municipal Xesc Forteza
Pç. Miquel Maura, 1 (Sa Calatrava) - Palma

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat

STEI-i
INTERSINDICAL

 ESCOLA DE FORMACIÓ
EN MITJANS DIDÀCTICS

